

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА
И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА
Број: 002331528 2025 13460 004 006 000 001
Датум: 29.05.2025. године
Немањина 22-26
Београд

**СМЕРНИЦЕ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ОД ПРАЊА НОВЦА,
ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА И ФИНАНСИРАЊА
ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ КОД ЛИЦА
КОЈА СЕ БАВЕ ПОШТАНСКИМ САОБРАЋАЈЕМ**

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

САДРЖАЈ:

I Увод	3
Циљ смерница.....	3
Обвезник	4
Дефиниције	4
II Национална процена ризика 2024. године (НПР).....	8
Процена ризика од прања новца	8
Процена ризика од финансирања тероризма	12
Процена ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење.....	17
III Основна начела борбе против прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење	22
Приступ заснован на процени ризика	23
Анализа (процена) ризика на нивоу пословног односа (странке).....	29
IV Врсте ризика код предузетника и правних лица која се баве поштанским саобраћајем.....	33
Прање новца и финансирање тероризма.....	33
Финансирање ширења оружја за масовно уништење	38
Поступак означавања лица	39
V Резиме.....	41
VI Завршна одредба	42

На основу члана 114. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, број 113/2017, 91/2019, 153/2020, 92/2023, 94/2024 и 19/25), Министар информисања и телекомуникација доноси

СМЕРНИЦЕ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ОД ПРАЊА НОВЦА, ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА И ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ КОД ЛИЦА КОЈА СЕ БАВЕ ПОШТАНСКИМ САОБРАЋАЈЕМ

I Увод

Прање новца, финансирање тероризма и финансирање ширења оружја за масовно уништење је проблем светских размера који може негативно да утиче на економску, безбедоносну, политичку и сваку другу сигурност једне државе. Последице прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење подривају стабилност, транспарентност и ефикасност финансијског система државе, изазивају економске поремећаје и нестабилност, наносе штету угледу земље и угрожавају националну безбедност. Ризици од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење настају и услед пропуста у примени прописа, где обвезник може бити изложен ризику од нарушавања сопственог угледа и репутације у случају изрицања казне надзорног органа. Ефикасан систем борбе против прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење подразумева анализу ризика, односно идентификацију-препознавање ризика, анализу, евалуацију и управљање ризицима.

Циљ смерница

Циљ Смерница јесте да упуту обвезнике како да спроведу општу процену ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, у односу на своје пословање, као и да спроведу анализу и процену ризика на појединачном случају-тј. на нивоу лица са којим се успоставља пословни однос (клијент, сарадник, уговорна страна и др). Сваки обвезник, без обзира на своју величину и сложеност, дужан је да успостави одговарајући систем за управљање ризиком од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење. Систем мора да обезбеди да се ризици свеобухватно идентификују, процењују, надзиру, ублажавају и да се њима управља. Обвезници могу да примењују те мере у различитим обимима, зависно од врсте и нивоа ризика и сагласно различитим факторима ризика.

Од обвезника се не очекује да утврде да ли је кривично дело прања новца, финансирања тероризма или финансирања ширења оружја за масовно уништење извршено. Основни задатак поштанских оператора јесте да обезбеди располагање свим потребним подацима у вези са познавањем и праћењем пословања својих странака, да процене да ли се одређени модели понашања могу довести у везу са кривичним делом и у којој мери, те да у складу са Законом предузму све потребне мере и пријаве сумњиве активности, док Управа за спречавање прања новца и истражни органи даље воде потребне поступке у датом случају, да би утврдили да ли постоји неко кривично дело или не.

Обвезник

Обвезницима у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Закон), над којима надзор врши Министарство информисања и телекомуникација, преко инспектора за поштанске услуге, се сматрају јавни поштански оператор ЈП „Пошта Србије“, Београд, и остала правна и физичка лица која се баве поштанским саобраћајем на територији Републике Србије (Поштански оператори).

Дефиниције

ШТА ЈЕ ПРАЊЕ НОВАЦА?

Према Закону прањем новца се сматра: конверзија или пренос имовине стечене извршењем кривичног дела; прикривање или нетачно приказивање праве природе, порекла, места налажења, кретања, располагања, власништва или права у вези са имовином која је стечена извршењем кривичног дела; стицање, држање или коришћење имовине стечене извршењем кривичног дела. Прањем новца, у смислу Закона, сматра се и уколико су претходно наведене активности извршене изван територије Републике Србије.

Прање новца обухвата бројне активности које се предузимају ради прикривања порекла имовинске користи стечене извршењем кривичног дела. Процес прања новца може подразумевати читав низ трансакција обављених како у неформалном, тако и у формалном сектору, у којима имовина стечена извршењем кривичног дела представља улазну вредност, док су „легитимна“ добра и услуге излазна вредност таквих трансакција. Свако ко пружа услуге или испоручује одређене производе, може бити злоупотребљен као инструмент у поступку прања новца. Новац се може прати кроз пословање у финансијском сектору, односно кроз пословање ван финансијског сектора. Када је имовинска корист стечена извршењем кривичног дела, извршилац тражи начин да новац користи тако да не привлачи пажњу надлежних органа. Стога врши низ трансакција које служе да новац прикаже као законито стечен.

Прање новца има три основне фазе:

1) Прва фаза: фаза „улагања“ је прекидање директне везе између новца и незаконита активности којом је он стечен. У њој се незаконито стечени новац уводи у финансијски систем. Новац се уплаћује на банкарске рачуне, најчешће у виду неке законите активности у којој се плаћање врши у готовом новцу (на пример, један од начина је оснивање фиктивног привредног друштва које нема пословне активности, већ служи искључиво за полагање „прљавог“ новца или уситњавање великих сума новца а потом његова уплата на рачуне у износима који нису сумњиви и нису предмет пријављивања надлежним органима).

2) Друга фаза: фаза „раслојавања“ или „прикривања“. Након што је новац ушао у легални финансијски систем, пребацује се са рачуна на који је положен на друге рачуне привредних друштава са циљем да се прикаже нека фиктивна пословна активност или да се и обави неки легалан посао (трговина или услуга) са привредним друштвима која легално послују. Такве трансакције обично немају никакву економску или пословну сврху. Главни циљ тих трансакција јесте да се прикрије веза између новчаних средстава и криминалне активности којом су та новчана средства стечена, да се сакрије траг новца и да се омету сви они који покушавају да истрагом утврде порекло тих новчаних средстава.

3) Трећа фаза: фаза „интеграције“, у којој се „прљав“ новац јавља као новац који потиче од дозвољене делатности (на пример, чест метод интеграције „прљавог“ новца у легалне финансијске токове је куповина некретнина или куповина контролних пакета акција акционарских друштава, што представља пример концентрације „прљавог“ капитала великих размера, а то и јесте циљ „перача“ новца). Интеграција се концентрише на тржишне

вредности тј. на оно што се може куповати и продавати (на пример, купљена некретнина се даје у закуп, а приход од закупнине није сумњив. Новац се често инвестира и у привредна друштва са пословним тешкоћама, која након тога настављају успешно да раде, а резултати пословања представљају законите приходе). Када новац дође у ову фазу, врло је тешко открити његово незаконито порекло. Наведене фазе прања новца се не морају одвијати тим редоследом (на пример, незаконито стечена средства се могу директно улагати у луксузну робу или непокретности. У случају неких кривичних дела, као што су проневере и преваре у области инвестиција, новчана средства се већ налазе у финансијском систему, па онда више нема потребе да се додатно убацују у систем). Сем тога, пре него што се у финансијски систем уведе незаконито стечен новац, тај новац се често само пребацује с места на место, било физички, поштом односно преко курира, било коришћењем система за електронски пренос новчаних средстава.

ШТА ЈЕ ФИНАНСИРАЊЕ ТЕРОРИЗМА?

Финансирањем тероризма, у смислу Закона, сматра се обезбеђивање или прикупљање имовине или покушај њеног обезбеђивања или прикупљања, у намери да се користи или са знањем да може бити коришћена, у целости или делимично:

- 1) за извршење терористичког акта;
- 2) од стране терориста;
- 3) од стране терористичких организација.

Под финансирањем тероризма сматра се и подстрекавање и помагање у обезбеђивању и прикупљању имовине, без обзира да ли је терористички акт извршен и да ли је имовина коришћена за извршење терористичког акта. Финансирање тероризма представља посебан облик финансијског криминала. Основни циљ појединаца и организација који су умешани у финансирање тероризма не мора нужно бити прикривање извора финансијских средстава, већ је то првенствено жеља да се прикрије природа активности за чије су финансирање та новчана средства намењена. Терористи користе читав низ различитих метода за пренос новца како би се њиме задовољиле потребе њихових организација и активности, што укључује услуге финансијског сектора, пренос готовине, трговину, донације и добротворне организације, као и формалне и неформалне системе за пренос новца. Новчана средства за финансирање тероризма могу потицати из законитих извора, као што су донације, приходи стечени законитим пословањем, добротворне организације, као и из незаконитих извора као што су кријумчарење дроге, кријумчарење оружја, злата и дијаманата, односно проневере, отмице, изнуде и др. Постоје четири фазе у поступку финансирања тероризма:

- 1) Прикупљање новчаних средстава из законитог пословања или из криминалних активности;
- 2) Држање новчаних средстава која су прикупљена;
- 3) Пренос новчаних средстава терористима;
- 4) Коришћење новчаних средстава.

Прва фаза обухвата прикупљање средстава од лица која послују законито, али су повезана са терористичким организацијама или терористима, или од лица која су повезана са криминалним активностима, нпр. трговина наркотицима, изнуде, проневере и сл. Значајан извор новчаних средстава чине и донације појединаца који подржавају циљеве терористичке организације или фондова који прикупљају новац и усмеравају га ка терористичким организацијама. У другој фази средства се чувају, тј. држе било директно на рачунима лица или на рачунима посредника-појединаца повезаних такође са терористичким организацијама. Трећа фаза обухвата пренос новчаних средстава јединицама терористичких организација, односно појединцима, да би се новац искористио

за терористичко деловање. Најчешће се као механизам за пренос новца користе системи за пренос новца и банкарски систем, иако су у великом броју случајева присутни неформални начини преноса.

Коришћење новчаних средстава постаје очигледно када се искористи за терористичко деловање-куповину експлозива, оружја, опреме, финансирање кампова за обуку, пропаганду, политичку подршку, пружање уточишта и сл.

ШТА ЈЕ ШИРЕЊЕ НАОРУЖАЊА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

Ширење наоружања за масовно уништење је развој, производња, стицање, поседовање, складиштење, испорука, пружање брокерских услуга, претовар, транспорт и трансфер оружја за масовно уништење, као и средстава за његово преношење. У ширем смислу, то се односи на нуклеарно, хемијско или биолошко оружје. То по себи подразумева технологију, робу, компјутерске програме, услуге или пружање стручних експертиза.

ШТА ЈЕ ФИНАНСИРАЊЕ ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

Финансирање ширења оружја за масовно уништење односи се на све радње обезбеђивања финансијских средстава или радње пружања финансијских услуга које су усмерене, у целости или делимично, на развој, производњу, стицање, поседовање, складиштење, испоруку, пружање брокерских услуга, претовар, транспорт и трансфер оружја за масовно уништење.

ШТА ЈЕ СУМЊИВА ТРАНСАКЦИЈА?

Као сумњива трансакција, може бити означена трансакција за коју обвезник и/или надлежно тело процене да, у вези с њом или с особом која обавља трансакцију, постоје разлози за сумњу на прање новца, финансирање тероризма и финансирање оружја за масовно уништење, односно да трансакција укључује средства произашла из незаконитих активности. Као сумњиве трансакције могу се третирати и све трансакције које су по својој природи, обиму, сложености, вредности или повезаности, неуобичајене, односно немају јасно видљив економски или правни основ, или су у несразмери са уобичајеним, односно очекиваним пословањем странке, као и друге околности, које су повезане са статусом или другим карактеристикама странке. Као сумњиве, можемо третирати одређене трансакције странке, али и пословне односе. Оцена сумњивости одређене странке, трансакције или пословног односа, заснива се на критеријумима, одређеним у списку показатеља (индикатора) за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца, финансирању тероризма или ширењу оружја за масовно уништење. Пописи индикатора су полазиште запосленима код обвезника и овлашћеним лицима, при препознавању сумњивих околности, повезаних са одређеном странком, трансакцијом коју странка изводи, или пословним односом који закључује, те стога запослени код обвезника морају бити упознати са индикаторима како би их у свом раду користили. Код процене сумњиве трансакције, овлашћено лице је дужно пружити сву стручну помоћ запосленима.

ШТА ЈЕ РИЗИК И КОЈЕ СУ ВРСТЕ РИЗИКА?

Ризик се може дефинисати као вероватноћа настанака неког догађаја и његових последица. Ризик је функција три фактора: претње, рањивости и последице.

Претња је лице или група лица, предмет или активност који имају потенцијал да нанесу штету, на пример, држави, друштву, економији итд. У контексту прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, то подразумева лица која се баве криминалном делатношћу, терористичке групе и њихове помагаче, средства и имовину у најширем облику којима располажу, као и претходне, текуће и будуће активности прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење.

Појам рањивости или слабости који се користи у процени ризика, односи се на делове система преко којих се претња може остварити или који могу допринети или омогућити вршење активности које нека претња подразумева, односно низ механизма који могу да буду одвраћајући за остваривање претње.

Последица се односи на утицај или штету коју прање новца или финансирање тероризма могу проузроковати и подразумева ефекат који претходно кривично дело и терористичка активност могу имати на финансијске системе и институције, као и на економију и друштво уопште. Последице прања новца или финансирања тероризма могу бити краткорочне или дугорочне и одражавају се на становништво, специфичне заједнице, пословно окружење, националне или међународне интересе, као и на репутацију и атрактивност финансијског сектора у држави.

Процена ризика је производ или процес до кога се долази, односно који се врши на основу методологије којом се настоје утврдити, анализирати и разумети ризици од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење и представља први корак ка њиховом ублажавању. У идеалном случају, процена ризика садржи оцене о претњама, рањивостима (слабостима) и последицама. Поступак процене ризика обухвата низ активности, али основне фазе тог процеса су: идентификација-препознавање ризика, анализа, евалуација и управљање ризицима.

Приликом процене ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања оружја за масовно уништење потребно је разликовати инхерентни и резидуални ризик.

Инхерентни ризик је унутрашњи ризик који постоји пре примене контролних механизма или мера и процедура ублажавања ризика од прања новца, финансирања тероризма, односно наслеђени ризик и резултат је претњи и рањивости које су специфичне за одређени сектор.

Резидуални ризик је ниво ризика који преостаје након примене контролних механизма, мера и процедура ублажавања утврђених ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, односно стечени ризик.

Ризик од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење се манифестује на националном нивоу, нивоу сектора, нивоу обвезника и на нивоу пословног обвезника (странке). Национална процена ризика од прања новца и финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење идентификује и процењује ову врсту ризика на државном нивоу. Националну процену ризика утврђује Влада најмање једном у три године, а њено ажурирање се врши по потреби.

ШТА ЈЕ РИЗИК ОД ПРАЊА НОВАЦА, ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА И ФИНАНСИРАЊА ШИРЕЊА ОРУЖЈА ЗА МАСОВНО УНИШТЕЊЕ?

Ризик од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење код обвезника подразумева ризик да ће клијент, односно корисник поштанских услуга злоупотребити систем обвезника, односно пословни однос успостављен за обављање новчаних поштанских услуга које пружа обвезник или услуга које обвезник врши као агент банке и других платних институција, у сврху прања новца или финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење.

Анализа ризика је поступак у којем обвезник идентификује и процењује ризике узимајући у обзир факторе ризика појединог клијента, групе клијената, државе или географског подручја, пословног односа, трансакције, производа, услуга или дистрибутивног канала који могу бити употребљени за прање новца, финансирање тероризма и финансирање ширења оружја за масовно уништење. У процесу примене

обавеза прописаних Законом, обвезник је дужан идентификовати ризике и извршити процену:

- ✓ ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење којем је изложен због природе и сложености свог пословања (процена ризика целокупног пословања);
- ✓ ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење за сваку групу или врсту клијента, пословног односа, услуге, односно трансакције коју обавља (појединачне процене ризика);
- ✓ ризика за нове производе, услуге или дистрибутивне канале.

II Национална процена ризика 2024. године (НПР)

Национална процена ризика за 2024. годину која обухвата Процену ризика од прања новца, Процену ризика од финансирања тероризма, Процену ризика правних лица и правних аранжмана, Процену ризика од прања новца и финансирања тероризма у сектору дигиталне имовине, Процену ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење и Процену ризика злоупотребе НПО сектора у сврху финансирања тероризма, усвојена је на седници Владе Републике Србије 5. децембра 2024. године (<https://www.apml.gov.rs/latinica/nacionalna-procena-rizika>).

Процена ризика од прања новца (ПН)

На профил ризика од прања новца у Србији утиче комбинација инхерентних и варијабилних (променљивих) фактора. Привреда и финансијски сектор, иако су стабилни, и даље су релативно мали и првенствено оријентисани на домаће тржиште. Прекогранична финансијска изложеност Србије је скромна, што значи да се Србија не може класификовати као финансијски центар, с обзиром да јој такође недостаје правна и финансијска инфраструктура која се типично користи за велике међународне операције раслојавања у процесу ПН. Истовремено, Србија последњих година бележи брз привредни раст, сврставајући се међу три највеће европске земље по стопи раста. Недавно достизање инвестиционог кредитног рејтинга указује на све веће интересовање глобалног капитала. Како се привреда шири и постаје отворенија, надлежни органи све више обраћају пажњу на ризике од прања новца који прате овај раст. Географски положај Србије дуж балканске руте игра значајну улогу у обликовању њеног профила ризика када је реч о ПН. Земља још увек у извесној мери служи као транзитни коридор за разне врсте недозвољене робе, укључујући дрогу и другу кријумчарену робу. Ова позиција је историјски учинила Србију атрактивном оперативном базом и транзитном тачком за организоване криминалне групе са регионалним и међународним везама.

Последице прања новца:

Најновија Национална процена ризика Србије из 2024. године утврдила је да прање новца представља: висок ризик за циљеве Владе у погледу смањења економске стратификације становништва и спречавање криминализације привредне активности; средње висок ризик за фискалну стабилност, антикорупцијске напоре и поверење грађана у државне институције и демократски развој; средњи ризик за привлачење страних и домаћих инвестиција; и средње низак ризик за развој тржишта капитала у Србији.

Процена претњи од прања новца:

Вредност имовине која представља претњу за прање новца процењена је на скоро 1,5 милијарди евра а чине је откривена имовинска корист из поднетих пријава, тамне бројке, одузета имовина, као и имовина која је била предмет прања новца у замолницама упућеним Србији.

Имовина која представља претњу од прања новца у Србији у вредности од 1.563.275.393 ЕУР представља 0,80 % БДП Србије.

У односу на исказану висину претње, удео трајно одузете имовине у кривичним поступцима од 165.179.934 ЕУР представља 10,5% укупне претње од прања новца.

Највећи износ одузете имовине бележи се код кривичних дела организованих криминалних група.

Ради се о имовини у вредности од укупно 21.011.238 ЕУР, која је по различитим основима одузета, што је 12,72% укупно одузете имовине или 23,50% укупне претње за прања новца од кривичних дела организованог криминала.

У покренутим истрагама, код злоупотребе положаја одговорног лица као предикатног кривичног дела, бележе се највећи износи имовине која је била укључена у прање новца, 22.507.963 ЕУР. То чини 13,50% процењене имовинске користи за ово кривично дело. Слична је ситуација и са истрагама пореских кривичних дела из којих је вредност имовине укључене у прање новца 23.573.192 ЕУР, што је 6,53% њихове укупне процењене имовинске користи.

Доминантне типологије прања новца:

Кључни трендови у прању новца укључују широку употребу симулираних пословних активности за пласирање, раслојавање и интеграцију незаконито стечених средстава.

Симуловане пословне активности: Прање новца кроз непостојеће или увећане пословне активности и извлачење средстава преко повезаних лица, често укључује предузетнике, пољопривредна газдинства и пружаоце услуга.

Међусобно повезани пословни трансфери: Мрежа субјеката повезаних власничком структуром, која преноси средства на основу лажне пословне документације како би се прикрило незаконито порекло средстава.

Трансфери на рачуне физичких лица: Средства се на крају трансферишу са рачуна предузећа на рачуне физичких лица, често по основу куповине секундарних сировина или пољопривредних производа.

Фантомска предузећа: Предузећа основана и намењена искључиво за прање средстава без стварне економске активности, често се називају перачка или фантомска предузећа.

Употреба предузетничких радњи: Физичка лица отварају предузетничке радње, посебно како би се олакшало подизање готовине која је укључена у прање новца.

Предикатна кривична дела за прање новца су:

Кривична дела високог степена претње: Пореска кривична дела, Злоупотреба положаја одговорног лица, Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога, Кривична дела корупције, Кривична дела организованог криминала, Превара (ново кривично дело у категорији високог ризика).

Кривична дела средњег степена: Недозвољен прелаз државне границе и кријумчарење људи, кривична дела фалсификовања, трговина људима, недозвољена трговина, превара у обављању привредне делатности и грађење без грађевинске дозволе.

Врсте прања новца:

Поређење са претходном Проценом ризика од прања новца показује значајан пораст предмета самосталног прања новца без предикатног кривичног дела (*stand alone*) који су завршени правоснажним осуђујућим пресудама. У актуелном периоду, више од половине (62,87%) од 132 осуђена лица за прање новца било је укључено у самостално прање новца, што је значајан пораст у односу на период 2018-2020, када је та бројка била мања од четвртине (23,81%). Поред тога, посматрано по висини средстава која су била укључена у прање новца, највеће вредности у правоснажним пресудама 76,59% биле су у предметима самосталног прања новца, што је несумњиво много већи проценат од имовине укључене у прање новца која води порекло из предикатних кривичних дела. Ризици у настајању-Растуће претње: Залагаонице, крипто валуте, групно финансирање (*crowdfunding*), инвеститори у некретнине.

Рањивост:

Што се тиче процене рањивости, НПР проучава како факторе на националном нивоу у складу са Методологијом, тако и факторе секторске рањивости. Уочени су случајеви недостатка интегритета запослених у низу сектора, што наводи на закључак да се ради о материјалној рањивости. С обзиром на то да се такви случајеви системски идентификују у страним јурисдикцијама у којима постоје свеобухватни системи за СПНФТ (нпр. Велика Британија, САД, Швајцарска, Немачка и други), надлежни органи у Србији су дали приоритет идентификацији таквих чињеница кроз унакрсно испитивање образаца пријављивања и пријава сумњивих трансакција, као и кроз ефикасну сарадњу између органа за спровођење закона и надзорних органа. Примењене су додатне мере за ублажавање ове рањивости, нпр. путем директног лиценцирања и периодичног тестирања овлашћених лица од стране Управе за спречавање прања новца (УСПН). Надлежни органи Србије ову рањивост сматрају приоритетном, посебно због могуће штете коју по интегритет система за спречавање прања новца и финансирање тероризма (СПНФТ) може да има један проблематични службеник код обвезника омогућавањем прања значајних износа средстава, као што је показано и у домаћим и у случајевима у страним јурисдикцијама. У смислу сектора, ова рањивост је приоритет у погледу банака, адвоката и рачуновођа. Остале системске рањивости укључују системско коришћење готовине у сектору дознака новца, као и значајан број и промет обвезника у сектору мењача који захтевају ангажовање значајних ресурса у надзору. Што се тиче обвезника нефинансијског сектора-DNFBP (*Designated Non-Financial Businesses and Professions*), иако је општа свест о ризицима добра (са неким изузецима), рањивости у неким секторима се тичу малог броја пријављених сумњивих трансакција и недостатака ресурса за ефикасну имплементацију интерних контрола.

Укупна процена националне рањивости заснива се на процени способности државе да се одбрани од претњи и секторске рањивости. На бази прикупљених података и информација, сагледаних у светлу претњи од прања новца, способност државе да се одбрани од прања новца (*national combating ability*) оцењена је као „средња”.

Национална рањивост од прања новца је процењена као „средња” на основу анализе способности државе да се одбрани од прања новца и анализе секторске рањивости.

Секторски преглед ризика од прања новца: На националну рањивост, поред способности државе да се одбрани од претњи од прања новца, утиче и рањивост појединих сектора који могу бити злоупотребљени за прање новца. Анализиран је финансијски и нефинансијски део система.

Финансијски сектор Републике Србије састоји се од банкарског сектора, сектора осигурања, сектора давалаца финансијског лизинга, сектора добровољних пензијских

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

фондова, сектора других пружалаца платних услуга и издавалаца електронског новца-платне и институције електронског новца, тржишта капитала (брокерско-дилерска друштва, овлашћене банке, друштва за управљање инвестиционим фондовима и кастоди банке), овлашћених мењача и сектора факторинга.

Најрањивији сектор у финансијском делу система јесте банкарски сектор.

Нефинансијски сектор Републике Србије чине обвезници по Закону: посредници у промету и закупу непокретности, приређивачи игара на срећу путем интернета, казина, затим такозвани „gatekeepers” у које спадају ревизори, рачуновође, адвокати и јавни бележници и поштански оператори. Такође, нефинансијски део чине и инвеститори у делатности изградње стамбених и нестамбених зграда, делатности промета предмета од драгоцених метала и делатности промета аутомобила, који нису обвезници по овом закону.

Као најрањивији сектор у нефинансијском делу у односу на друге секторе идентификован је сектор некретнина, а затим следи адвокати и рачуновође. И са становишта претњи од прања новца наведени сектори носе виши ризик.

Табела 1: Преглед по секторима

2018		2021		2024	
В	Банке	В		В	
	Онлајн приређивачи игара на срећу				
	Некретности				
СВ	Казина	СВ	Рачуновође	СВ	Банке
	Рачуновође		Мењачи		Мењачи
	Мењачнице		Казина		Јавни бележници
С	Јавни бележници	С	Посредници у промету непокретности	С	Посредници у промету непокретности
	Адвокати		Адвокати		Онлајн приређивачи игара на срећу
СН	Тржиште капитала	СН	Факторинг друштва	СН	Пружаоци услуга дигиталне имовине
	Платне институције и институције електронског новца		Тржиште капитала		Казина
	Ревизори		Платне институције и институције електронског новца		Поштански оператори
Н	Добровољни пензијски фондови	Н	Ревизори	НС	Ревизори
	Друштва за осигурање		Јавни бележници		Платне институције и институције електронског новца
	Даваоци финансијског лизинга		Даваоци финансијског лизинга		Тржиште капитала
			Друштва за осигурање	Н	Факторинг друштва
			Добровољни пензијски фондови		Даваоци финансијског лизинга
			Поштански оператори		Друштва за осигурање
					Добровољни пензијски фондови

Поштански оператори

Укупни профил ризика у сектору поштански оператори, укључујући претње, рањивости и резултирајуће ризике од прања новца, представљен је у следећој табели:

Табела 2: Сектор поштански оператори-ризик

Сектор	Претња	Рањивост	Ризик
Поштански оператори	Средња	Средње-ниска	Средњи

Имајући у виду све мере третирања ради ублажавања ризика, резидуални ризик ипак постоји. На резидуални ризик утиче велика флукуација запослених код поштанских оператора која је карактеристична за све услужне делатности у земљи и региону. Такође, на постојање резидуалног ризика утиче и чињеница да се пошиљке у унутрашњем саобраћају предају затворене, због обезбеђивања неповредивости садржаја пошиљке, али уз обавезу декларисања садржине од стране пошиљача. С тим у вези, треба наставити са

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

перманентном едукацијом запослених у циљу унапређења лојалности запослених код поштанских оператора и препознавања сумњивих трансакција на основу листе индикатора, јер у случају постојања сумњи поштански оператор може затражити отварање пошиљке, ради провере декларисаног садржаја пошиљке.

Анализирани ризици, спроведени надзори, сачињене анализе и извештаји, преузета искуства од надзорних органа и међународна искуства, као и све друге активности реализоване у извештајном периоду, а и свеобухватан приступ борби са свим изазовима у овој области, су директно утицали да ризик сектора у овом извештајном периоду буде на нижем нивоу.

Рањивост:

Фактори који утичу на виши степен рањивости од прања новца: Потребно је повећати број обука-едукација запослених.

Фактори који утичу на нижи степен рањивости од прања новца: Спровode се континуирани непосредни надзори, спроводе се континуирани посредни надзори, поштански оператори добро разумеју оквир својих извештајних обавеза које се односе на сумњиве трансакције и активности, воде евиденције о трансакцијама које су доступне и које омогућавају да утврђене сумњиве трансакције буду пријављене и поднет је задовољавајући број извештаја о сумњивим активностима, који се у садржинском смислу, такође, могу оценити као задовољавајући.

Степен рањивости: средње ниска

Претње:

Поштански оператор је умешан у прикривање новца из нелегалне трговине где су средства у коначном интегрисана у сектор некретнина и скупочену робу. Два лица запослена код поштанског оператора се сумњиче за прање новца у износу од ЕУР 378.844 кроз фиктивну пословну документацију.

Степен претње: Средњи

Ризик: Средњи

Процена ризика од финансирања тероризма (ФТ)

Унутар и око Србије, као и суседних региона, испољио се велики број претњи од тероризма, укључујући: саморадикализовани појединци, етносепаратистички покрети, идеолошки и верски екстремизам, регионалне мреже, борци на страним ратиштима и сукоби у иностранству. Све наведено потенцијално подржава активности финансирања тероризма кроз бројне канале које финансијери тероризма користе (платне институције, мењачнице, финансијске технологије и НПО (непрофитне организације)), а који могу делимично да продру у финансијски систем Србије. С обзиром на одмеравање инхерентних претњи и постојећих контрола, у НПР се сматра да финансирање тероризма представља средњи ризик за циљеве Србије зацртане у њеној Стратегији националне безбедности, посебно у обезбеђивању њене стабилности и безбедности земље и њених грађана, као и напоре за спречавање тероризма у суседним регионима.

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Табела 3: Секторски преглед ризика од ФТУ у Србији на основу ННП из 2024. године

2018	2021	2024
висок:	висок:	висок:
средње висок: Платне институције Јавни поштански оператер Банке	средње висок:	средње висок:
средњи: НПО	средњи: Институције електронског новца Платне институције	средњи: Платне институције Мењачнице Јавни поштански оператер Фриленсери у ИТ сектору НПО
средње низак:	средње низак: Јавни поштански оператер Мењачнице НПО	средње низак: Сектор туризма и угоститељства Поштанске услуге Рачуновође
низак:	низак: ПУДИ Агенти за некретнине Банке	низак: Јавни бележници Банке ПУДИ Адвокати Робне куће Агенти за некретнине Игре на срећу Финансијски лизинг Животно осигурање Брокери-дилери и инвестициони фондови Приватни пензиони фондови Факторинг компаније Ревизори Високошколске установе

Табела 4: Матрица терористичких претњи

Матрица терористичких претњи	Вероватноћа финансирања тероризма				
	Веома висока	Висока	Средња	Мала	Веома мала
Манифестоване терористичке активности (саморадикализовани појединци и злоупотреба друштвених мрежа)		3,67			
Етнички мотивисани тероризам			2,75		
Верски екстремизам			2,75		

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Матрица терористичких претњи	Вероватноћа финансирања тероризма				
	Веома висока	Висока	Средња	Мала	Веома мала
Миграциона кретања			2,5		
Идеолошки екстремизам					1
Утицај страних оружаних сукоба на Србију				1,5	
Страни терористички борци				1,65	
Изложеност претњама из суседних земаља			2,25		

Манифестације терористичких активности (саморадикализовани појединци и злоупотреба друштвених мрежа): У периоду од 2021. до 2023. године на територији Србије нису извршени терористички акти и није регистровано деловање организованих терористичких група. Међутим, саморадикализовани појединци идентификовани су као присталице идеологија као што су ИСИС и Ал-Каида, који углавном делују на интернету. Истраге су довеле до хапшења и осуде двоје људи због промовисања тероризма путем интернета. У јуну 2024. године, терористички напад од стране саморадикализованог српског држављанина-конвертита на полицајца који је био ангажован на обезбеђењу израелске амбасаде, додатно наглашавајући растућу претњу од радикализованих појединаца. Такође, манифестација радикализације појединаца која укључује етнички екстремизам резултирала је терористичким нападом на полицијске службенике у јулу 2024. године.

Етносепаратистички екстремизам: На територији Републике Србије до данас није било оружаних сукоба, већих провокација, нити значајних безбедносних проблема са било којом етничком заједницом, осим припадника албанске етничке заједнице. Етносепаратистички екстремизам, првенствено вођен албанским националистичким тежњама, представља сталну претњу територијалном интегритету Србије. Активности у вези са сепаратизмом и даље постоје у АП Косово и Метохија и другим деловима јужне Србије, уз настојање да се делови Србије одвоје и укључе у такозвану „Велику Албанију“, што остаје извор регионалне нестабилности.

Верски екстремизам: Верски екстремизам у Србији првенствено покрећу појединци и мале групе које прихватају екстремни исламизам, циљајући на угрожене појединце као што су млади, необразовани и економски угрожени, који често делују ван званичних верских заједница и успостављају везе у иностранству.

Миграциона кретања и ризици ФТ: Оружани сукоби на Блиском истоку и у северној Африци довели су до миграционих токова кроз Србију, као једну од кључних транзитних рута. Од 2021. до 2023. године поново су се активирале кријумчарске групе, што је довело до кривичног гоњења 41 организоване криминалне групе за кријумчарење 4.685 људи. Мигранти су углавном улазили из Републике Северне Македоније и Бугарске, а излазили су према Мађарској, Хрватској и Босни и Херцеговини, користећи методе као што су фалсификовање докумената и прелазак реке. Упркос изазовима као што су ограничени ресурси и сарадња са земљама порекла миграната, Србија активно гони кријумчарске групе, иако нису пронађене директне везе са финансирањем тероризма.

Идеолошки екстремизам у Србији: Идеолошки екстремизам у Србији се пре свега види у деловању десничарских и левичарских покрета, усмерених на ширење уверења и покушај стицања друштвено-политичког утицаја. Десничарски екстремизам циља на мањине и мигранте, док је левичарски екстремизам и даље мањег обима. Обе стране користе глобалне кризе да ојачају своје присуство, углавном преко онлајн платформи. Међутим,

ограничено чланство, логистички капацитети и слабе спољне везе ових група смањују укупан ризик од значајне радикализације или терористичких активности.

Утицај страних сукоба: Избијање сукоба између Израела и Хамаса, као и између Русије и Украјине, утицало је на националну безбедност Србије. Ови сукоби су подстакли радикална и поларизована осећања, посебно међу милитантно настројеним појединцима у Србији, и послужили као мотивација за индивидуалне и самоиницијативне одласке у зоне сукоба.

Страни терористички борци: Страни терористички борци, посебно цихадисти повратници, и даље представљају значајну безбедносну претњу Србији упркос времену које је прошло од сукоба у Сирији и Ираку. Терористичким организацијама на овим просторима приступило је укупно 49 држављана Србије, од којих је 27 и даље присутно у Сирији/Ираку, 12 је убијено, а 4 се вратило у Србију. Повратници се сматрају опасним због своје борбене обуке и изложености радикалним идеологијама. Повратнице, које су раније сматране жртвама, сада су познате по својој улози у верској радикализацији и слању порука међу екстремистима. Нису се сви грађани из зона сукоба вратили у Србију.

Изложеност претњама из суседних земаља: Сукоби у Сирији и Ираку довели су до тога да више од 1.100 особа са Западног Балкана путује у зоне сукоба, а њихов потенцијални повратак представља додатни безбедносни ризик за Србију. Регионална сарадња је кључна за ублажавање ових ризика. Анализа сумњивих трансакција открила је повезаност радикализованих појединаца у Србији и истомишљеника у региону. Истакнуте радикалне личности које су одслужиле затворске казне и континуирани утицај милитантних исламиста албанске националности са јаким регионалним везама додатно погоршавају ове претње.

Резиме за финансирање тероризма:

Анализа података показује да територија Србије и њен финансијски систем нису били систематски коришћени за финансирање тероризма. Међутим, подаци из предистражних поступака, обавештајни подаци и међународна сарадња указују на изоловане, појединачне случајеве у којима су коришћене мале количине новца. Према истим подацима, постојала је сумња да су средства преношена алтернативним средствима (кеш курири, „хавала“ и сл.) и преко платних институција и институција за електронски новац из иностранства. Средства која се преносе на овај начин потичу из личних прихода родбине и пријатеља, а недавне терористичке активности финансиране су малим новчаним средствима из личних извора.

Праћење неформалних система („хавала“, „кеш курири“ и други), као и финансијских трансакција и платних институција ублажава ризик коришћења ових система за ФТ. Безбедносно-информативна агенција (БИА) у Србији активно прикупља обавештајне податке о активностима које би могле бити везане за финансирање верског екстремизма и тероризма. У сарадњи са Управом за спречавање прања новца (УСПН), БИА је идентификовала сумњиве финансијске активности како појединаца тако и организација. Управа за спречавање прања новца је у сарадњи са различитим субјектима попут платних институција и банака добијала пријаве о сумњивим активностима у вези са финансирањем тероризма. Иако су многи од извештаја укључивали појединце повезане са страним терористичким борцима, није било јасних доказа који повезују ове извештаје са организованим криминалом или финансирањем тероризма. Број пријава сумњивих активности банака се смањује, а њихов квалитет и релевантност се побољшавају. Поред тога, проактивна домаћа и међународна сарадња ублажила је ризик од финансирања тероризма.

Фактори ФТ: Алтернативни системи преноса средстава: Систем „хавала“ се може користити у појединачним случајевима за пренос мањих износа средстава. Курири за

пренос готовине, тзв. кеш курири се могу користити у појединачним случајевима за пренос мањих износа средстава.

Платне институције: Платне институције, због своје расположивости, могу се користити за систематски пренос мањих износа средстава.

Трансфери у земље високог ризика-Периодично кретање лица и средстава у/из земаља са активном терористичком претњом.

Институције електронског новца из иностранства: Потешкоће у идентификацији друге стране у трансакцијама и глобалној доступности.

Сектори високог ризика: У Србији не постоје идентификовани сектори високог ризика за финансирање тероризма.

Сектори средњег ризика: Утврђено је да ови сектори имају умерени потенцијал за финансирање тероризма због рањивости пословања или недовољног регулаторног надзора.

Платне институције: Подложне због недостатка континуираних односа са клијентима и ограниченог приступа идентификационим подацима трећих лица – учесника у трансакцији.

Јавни поштански оператор: Немогућност потпуне идентификације примаоца новчаних средстава код поштанских упутница.

Мењачнице: Учешће у промету злата, односно накита, у количинама које одступају од уобичајене продаје физичких лица.

Фриленсери и ИТ сектор: Потенцијална употреба технолошке експертизе за креирање или подршку онлајн садржаја који промовише тероризам.

Сектори ниског до средњег ризика:

Ови сектори имају мањи ризик, али одређене активности их чине подложним злоупотреби ТФ.

Туризам и угоститељство: Злоупотреба путем лажних или неискоришћених резервација и нетранспарентних начина плаћања услуга.

Поштански оператори: Ризик транспорта забрањених предмета или готовинских трансакција са ограниченом идентификацијом прималаца.

Рачуновође и порески саветници: Потенцијална злоупотреба кроз манипулацију финансијским подацима за фиктивне или сумњиве трансакције.

Банкарски сектор: Могућа злоупотреба готовинских кредита и брзих трансфера новца, посебно од стране страних држављана из подручја високог ризика.

Непрофитне организације: Препозната рањивост због потенцијалне злоупотребе у прикупљању средстава, трансферима средстава и трошењу на начине који нису у складу са статутарним циљевима.

Други: Иако су ови сектори генерално ниског ризика, неки су склонији експлоатацији на основу природе њихових услуга.

Пружаоци услуга у вези са дигиталном имовином: Иако у Србији нису пријављени случајеви злоупотребе, глобални трендови показују рањивост на злоупотребу криптовалута за тероризам.

Адвокати: Подлежу овери уговора о некретнинама и другим трансакцијама велике вредности са потенцијалним терористичким везама.

Трговци: Може се користити за куповину робе са могућом терористичком употребом, као што су опрема за преживљавање, медицински материјал и специјализована техничка роба.

Посредници у продаји и закупу непокретности: Потенцијалне злоупотребе у продаји или закупу имовине од стране лица из подручја високог ризика.

Приређивачи игара на срећу: Потенцијална злоупотреба у онлајн играма на срећу путем анонимних налога и брзих трансфера новца, често повезаних са платформама за дигитално плаћање.

Пружаоци услуга финансијског лизинга: Могу се користити за финансирање сумњиве имовине која није пропорционална типичним пословним активностима.

Сектор животног осигурања: Ризик плаћања великих премија за финансирање тероризма, посебно када су укључене треће стране.

Брокерско-дилерска друштва: Могућа злоупотреба у руковању инвестицијама страних субјеката повезаних са областима високог ризика.

Јавни бележници: Ризик олакшавања трансакција некретнинама и уговора у вези са сумњивим субјектима без довољно дужне пажње.

Високошколске установе: Злоупотребе од стране страних студената ради продужења боравишне дозволе без легитимног образовног ангажмана.

Фактори који повећавају ризик од Финансирања тероризма:

Недостатак континуираних односа:

Платне институције и одређени пружаоци услуга као што су нотари и посредници за некретнине немају дугорочне односе са клијентима.

Коришћење готовине и трговина златом: Мењачнице, **поштански оператори** и трговци изложени су ризицима од ФТ **када користе велике количине готовине** или велике вредности када тргују златом без строгог надзора.

Ограничен приступ подацима о клијентима: Платне институције и ИТ сектор често немају приступ свеобухватној идентификацији клијената.

Дигиталне трансакције и криптовалуте: Глобални трендови показују повећану употребу криптовалуте и дигиталних платформи за трансфер средстава за ФТ, посебно у сектору ПУДИ (пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином) и банкарском сектору.

Злоупотреба непрофитних организација: Непрофитне организације могу бити злоупотребљене за прикупљање, трансфер или трошење средстава, посебно када су укључене у конфликтне зоне или подручја високог ризика.

Фактори који смањују ризик од ФТ:

Повећани квалитет пријава сумњивих активности (САР): Сектори као што су платне институције и банке побољшали су квалитет САР, користећи детаљну анализу и интернет претрагу како би регулаторним телима пружили боље информације.

Побољшана размена података и сарадња: Сарадња између финансијских институција, регулаторних тела и међународних партнера осигурава да се обавештајни подаци о сумњивим трансакцијама одмах деле, смањујући ризик од ФТ.

Секторски надзор од стране регулаторних тела: Регулаторни органи и финансијски регулатори обезбеђују редовне провере усклађености у секторима средњег и ниског ризика, смањујући потенцијал за експлоатацију.

Побољшана технологија и мере безбедности: Сектори као што су ПУДИ и банке користе напредне технологије као што је вештачка интелигенција да би спречили финансијске преваре и надгледали сумњиве трансакције како би смањили ризик од ФТ.

Процена ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење (ФШОМУ)

У смислу *претње*, у процени се сматра да је мало вероватно да ће Србија бити коришћена за комплексне или системске активности финансирања ширења оружја, при чему би се финансијска инфраструктура земље користила за финансирање активности

ширења оружја за масовно уништење које се дешавају на другим местима широм света. Истовремено, такве активности ФШОМУ нису искључене и даље се сматрају могућим у виду спорадичних покушаја мањег обима, што је потврђено сумњивим операцијама које нису ФШОМУ које су идентификовале власти. Као могуће кључне карактеристике таквих активности, узимајући у обзир резултате надзора трансакција од стране надлежних органа, означено је следеће:

Неуобичајене једнократне трансакције: Трансакције које нису у складу са типичним финансијским понашањем клијента, посебно велике или сложене трансакције које нису у складу са нормалним пословним активностима појединца или ентитета, могу сигнализирати покушај експлоатације финансијског система Србије у сврхе ФШОМУ. Ово је посебно релевантно за трансакције које укључују страна лица која немају јасне везе са Србијом.

Употреба фиктивних компанија или сложених корпоративних структура: Учешће фиктивних компанија, посебно оних са нејасном власничком структуром или новооснованих ентитета, у финансијске трансакције може указивати на напоре да се прикрије права природа трансакције. Ово је црвена заставица када се такве компаније користе у једнократним пословима или трансакцијама које укључују робу двоструке намене или друге осетљиве предмете.

Трансакције које укључују високоризичне јурисдикције: Финансијске трансакције које укључују земље познате по својој умешаности у активности ширења оружја су значајне црвене заставице. Ово укључује трансфере средстава у или из ових јурисдикција, посебно када је сврха трансакције нејасна или се не поклапа са профилем укључених страна.

Учешће нерезидентних појединаца или ентитета: Учешће нерезидентних појединаца или ентитета у финансијским трансакцијама унутар Србије, посебно оних који немају очигледне пословне или личне везе са државом, могло би да сугерише покушај да се финансијски систем Србије искористи за ФШОМУ.

Изненадне промене у пословној активности: Српска компанија или финансијска институција која се изненада бави активностима које укључују робу високе вредности, технологије двоструке намене или значајне прекограничне трансакције, посебно када не постоји претходна историја такве активности, може указивати на покушај коришћења компаније или институције као канала за ФШОМУ.

Постоји смањена директна претња од ФШОМУ која може укључивати куповину материјала за оружје за масовно уништење у Србији с обзиром на ограничене капацитете земље за индустрију двоструке намене, у комбинацији са строгим мерама контроле извоза и ригорозним процесом лиценцирања. Међутим, узимајући у обзир одређене сценарије случајева који нису ФШОМУ, који су се десили у прошлости, идентификовани су следећи критеријуми ризика:

Диспропорционалне цене робе: Када је куповна или продајна цена робе двоструке намене или војне робе знатно виша или нижа од тржишне вредности, што потенцијално указује на покушаје да се трансакција оправда под сумњивим околностима (нпр. мотивација страног партнера за дугорочно пословање).

Необични трговински путеви или превелики трошкови транспорта: Када извозне пријаве укључују необичне трговинске руте које значајно повећавају трошкове транспорта, као што је рута робе кроз Србију, а не директно до крајњег одредишта, што може да сугерише намеру да се прикрије право порекло или одредиште робе.

Извоз у јурисдикције високог ризика: Трансакције које укључују земље или ентитете означене за низак ниво транспарентности, посебно када су намена, складиштење и крајња

употреба велике количине војне опреме нејасни или у супротности са потребама земље одредишта.

Крајњи корисник или страни партнер са сумњивом позадином: Случајеви у којима дужна пажња открива да крајњи корисник или страни партнер има историју кривичних осуда у вези са незаконитом трговинском праксом или подлеже забранама трговине.

Куповина старе или вишка војне опреме од стране богатих земаља: Захтеви за извозне дозволе који укључују богате нације које купују застарелу војну опрему, где не постоји очигледан стратешки разлог за куповину старијих артикала у односу на модерније алтернативе, што доводи до питања о намеравању употреби или дестинацији ове робе.

Сектори у којима је ризик од ФШОМУ умерен укључују банке, агенте за некретнине, рачуновође, пореске саветнике, адвокате и игре на срећу, док се сматра да остали сектори носе ниске ризике.

Вероватноћа кршења у банкарском сектору је значајно смањена на основу примењених превентивних мера, неспровођење није смањено (остаје неутрално) што је средњи резултат успешних мера и преосталих недостатака у регулацији и примени мера за спречавање ФШОМУ; а избегавање је значајно смањено услед примењених свеобухватних превентивних мера. Стога је за банкарски сектор укупна умерена оцена ризика првенствено узрокована великим разматрањима материјалности и неким проблемима неспровођења. За друге секторе у категорији умереног ризика, разматрања материјалности немају исту тежину као за банкарски сектор, међутим питања у вези са вероватноћом кршења и неспровођења су значајнија. Узимајући у обзир мултиваријантну анализу претње, рањивости и материјалности, процена ризика од ФШОМУ указује на одређени сценарио ФШОМУ који има одређену (иако средње-ниску) вероватноћу у контексту Србије, који укључује ретке, једнократне трансакције кроз банкарски сектор од стране правних лица која се баве пословима реекспорта, уз скривање стварног власништва, слабости у тзв. CDD процесу (тј. примени мера познавања и праћења странке), везе са страним јурисдикцијама високог ризика, и прање новца кроз трговину као камуфлажу.

Поред тога, претње за ФШОМУ су широко категорисане у две врсте: „транзитна“ претња, где се јурисдикција у суштини користи за распоређивање средстава за ФШОМУ између извора и коначног одредишта, и „директна“ претња, при чему се материјали за ФШОМУ набављају унутар саме земље. Подаци за анализу окружења претњи прикупљени су од Управе за спречавање прања новца (сумњиве трансакције које првобитно указују на сумњу на ФШОМУ), царине (случајеви извоза и увоза робе двоструке намене), Министарства унутрашње и спољне трговине (лиценце) и информације безбедносних/обавештајних органа. За анализу су идентификовани специфични случајеви који показују потенцијално релевантне карактеристике за ФШОМУ (нпр. трговина оружјем; сумњиве операције засноване на трговини повезане са предметима двоструке намене, итд.). Ангажовање и анкете обавезним секторима су дистрибуирани како би се прикупиле секторске повратне информације и перцепције о потенцијалним претњама, као и да би се утврдиле рањивости.

Дефиниција ФШОМУ предвиђа *три главна исхода рањивости* (кршење, неспровођење или избегавање), који се могу материјализовати као резултат комбинације једне од неколико специфичних рањивости, *слаба имплементација мера познавања и праћења странке (CDD), Циљане финансијске санкције (ЦФС) и контрола стварног власништва од стране субјеката надзора.*

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Табела : Секторска матрица ризика 2024

Сектор	Висок ризик
Сектор 1: Банке	Средњи ризик
Сектор 9: Посредници за некретнине	
Сектор 10: Рачуновође и порески саветници	
Сектор 11: Адвокати	
Сектор 13: Игре на срећу	
Сектор 2: ПУДИ	Низак ризик
Сектор 3: Оператори плаћања (укључујући е-новац и поштанске операторе)	
Сектор 4: Размена	
Сектор 5: Брокери/дилери, инвестициони фондови	
Сектор 6: Осигурање	
Сектор 7: Финансијски лизинг	
Сектор 8: Добровољни пензијски фондови	
Сектор 12: Нотари	

Табела 5: Преглед исхода рањивости по секторима

Редни број	Сектор	Вероватноћа
	Банкарски сектор	
1.	Материјалност: доминантан материјални положај банкарског сектора у финансијском систему	Велико повећање (+3)
2.	Општа вероватноћа кршења	Велико смањење (-3)
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	Неутралан утицај (0)
4.	Укупна вероватноћа избегавања	Велики пад (-2,3)
	Секторски резултат	-0,575 (средњи ризик)
	Сектор ПУДИ	Вероватноћа
1.	Материјалност	Велико смањење (-3)
2.	Општа вероватноћа кршења	Велико смањење (-3)
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	Неутралан утицај (0)
4.	Укупна вероватноћа избегавања	Делимично смањење (-2,3)
	Резултат сектора (просечан)	-2,75 (низак ризик)
	Услуге плаћања и е-новац (укључујући поштанске операторе)	Вероватноћа
1.	Материјалност	Велико смањење (-3)
2.	Општа вероватноћа кршења	Велико смањење (-3)
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	Неутралан утицај (0)
4.	Укупна вероватноћа избегавања	Делимично смањење (-2,3)
	Резултат сектора (просечан)	-2,75 (низак ризик)

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Редни број	Сектор	Вероватноћа
	Мењачнице	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	1
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	0
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-2.3
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	- 1075 (низак ризик)
	Брокери/дилери/инвестициони фондови	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	-3
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	0
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-2.3
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-2.075 (низак ризик)
	Осигурање	Вероватноћа
1.	Материјалност	Велико смањење (-3)
2.	Општа вероватноћа кршења	Велико смањење (-3)
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	Неутралан утицај (0)
4.	Укупна вероватноћа избегавања	Делимично смањење (-2,3)
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-2,75 (низак ризик)
	Финансијски лизинг	Вероватноћа
1.	Материјалност	Велико смањење (-3)
2.	Општа вероватноћа кршења	Велико смањење (-3)
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	Неутралан утицај (0)
4.	Укупна вероватноћа избегавања	Делимично смањење (-2,3)
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-2,75 (низак ризик)
	Пензиони фондови	Вероватноћа
1.	Материјалност	Велико смањење (-3)
2.	Општа вероватноћа кршења	Велико смањење (-3)
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	Неутралан утицај (0)
4.	Укупна вероватноћа избегавања	Делимично смањење (-2,3)
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-2,75 (низак ризик)
	Некретнине	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	1
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	01.jun
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-1.5
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-0,475 (средњи ризик)
	Рачуновође	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	1
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	01.mar

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Редни број	Сектор	Вероватноћа
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-1.5
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-0,55 (средњи ризик)
	Адвокати	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	1
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	01,jun
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-1.5
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-0,475 (средњи ризик)
	Нотари	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	-2
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	1
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-1,83
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-1,45 (низак ризик)
	Игре на срећу	Вероватноћа
1.	Материјалност	-3
2.	Општа вероватноћа кршења	1
3.	Укупна вероватноћа неспровођења	0.33
4.	Укупна вероватноћа избегавања	-2
	<i>Резултат сектора (просечан)</i>	-0,9 (средњи ризик)

Кључне тачке закључка:

Систем ЦФС у Србији је ефикасан у уочавању директних циљева (мета), Србија нема карактеристике међународног финансијског центра, Србија нема карактеристике међународног трговинског чворишта, јака регионална позиција у финансијама и трговини у поређењу са неким земљама Западног Балкана, преовлађујући материјално важан положај банкарског сектора у финансијском систему и готово монопол на међународне трансакције, секундарни положај осталих сектора са становишта материјалности у контексту, вероватна претња од актера ФШОМУ који спроводе мање и спорадичне/ретке трансакције у вези са ФШОМУ, мало вероватна претња од системског ФШОМУ кроз софистициране мреже са финансијском оперативном базом у Србији.

III Основна начела борбе против прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење

Прање новца, финансирање тероризма и финансирање ширења оружја за масовно уништење је стваран и озбиљан проблем са којим се обвезници морају суочити како га не би ненамерно или на неки други начин охрабривали или подстицали. Проблему се мора приступити као сложенем феномену, како би се његови негативни ефекти избегли, није лако уочити и препознати активности у вези прања новца и финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, што свакако отежава благовремено предузимање ефикасних мера ка откривању, спречавању и сузбијању активности. С тим у

вези, обвезници морају поступати сагласно Законом прописаним обавезама, који уређују област откривања и спречавања прања новца и финансирања тероризма и обавезни су да осигурају поштовање прописаних мера и активности обвезника на свим нивоима, тако да се целокупно пословање обвезника обавља у складу са Законом, резултатима националне процене ризика (ако је странка обвезник Закона, обвезник је дужан да узме у обзир степен претње и секторску рањивост оног сектора којем странка припада, као и ризичност форме у којој је странка организована, независно од тога да ли је странка обвезник Закона) и Смерницама Министарства информисања и телекомуникација (географски ризик, ризик странке, ризик услуге).

Приступ заснован на процени ризика

Пре свих радњи и мера за спречавање и откривање прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, сваки обвезник је у обавези да изради анализу ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење. С тим у вези, неопходно је да обвезници усвоје приступ заснован на процени ризика ради откривања, процењивања и разумевања ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, како би усмерили своје ресурсе тамо где су ризици највећи и на тај начин спровели одговарајуће мере ублажавања ризика.

Управљање ризиком је процес који се користи као помоћ у одлучивању, а који укључује препознавање ризика (идентификовање ризика) од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, процену ових ризика, развој и примену метода за управљање и ублажавање идентификованих ризика, односно успостављање система политика, контроле и процедура за умањење ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење. Приступ заснован на процени ризика у контексту спречавања прања новца и финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење је процес који обухвата: процену ризика пословних активности (анализа у односу на целокупно пословање обвезника) и клијената (анализу ризика за сваку групу или врсту стране странке, односно пословног односа, односно услуге које обвезник пружа у оквиру своје делатности, односно трансакције) коришћењем одређених прописаних критеријума/фактора као што су производи, услуге и дистрибутивни канали; држава или географско подручје; клијенти и пословни односи; смањење ризика кроз примену контрола и мера прилагођених идентификованим ризицима; ажурирање података о идентификацији клијента; редовно праћење трансакција и пословних односа у складу са процењеним нивоом ризика. Као део те процене, обвезник може одлучити да различито пондерише факторе ризика, у зависности од њиховог појединачног значаја. Код пондерисања фактора ризика, обвезник утврђује релевантност различитих фактора ризика у контексту пословног односа или трансакције. Ово често има за последицу да обвезник додељује различите процене различитим факторима (нпр. обвезник може проценити да је постојање личне везе странке с државом која има повећан степен ризика од прања новца, финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење мање релевантно, с обзиром на карактеристике производа који је у питању). Пондер који је додељен сваком од фактора ризика може се разликовати у зависности од конкретног производа или странке, али и у зависности од појединачних обвезника. Када пондерише факторе ризика, обвезник обезбеђује да: на пондерисање не утиче неоправдано само један фактор ризика; економска разматрања и разматрања која се односе на добит обвезника не утичу на процену ризика; пондерисање фактора ризика не доводи до ситуације да се ниједан пословни однос не може сврстати у категорију високог

ризика; категорија ризика која је утврђена законом не може да се мења; по потреби, аутоматски генерисана процена ризика може да се мења. Ако обвезник укупну процену ризика за потребе сврставања пословног односа или трансакције у одређену категорију врши аутоматизовано, при чему оперативни систем не развија обвезник, већ га обезбеђује треће лице-обвезник мора да разуме начин функционисања тог система, укључујући и начин на који се комбинују фактори ризика како би се постигла укупна оцена ризика. Обвезник мора да буде сигуран да оцена одражава његово разумевање ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања оружја за масовно уништење и да то може да докаже.

Процена и смањење ризика од прања новца и финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење има динамички карактер, што значи да се идентификовани ризици могу променити или еволуирати током времена, па је приступ заснован на ризику потребно поново проценити и ажурирати када се промене фактори ризика. Ризик од прања новца и финансирања тероризма настаје нарочито као последица пропуштања усклађивања пословања обвезника са законом, прописима и унутрашњим актима којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, односно као последица међусобне неусклађености унутрашњих аката којима се уређује поступање обвезника и његових запослених у вези са спречавањем прања новца и финансирања тероризма.

Унутрашња акта: Обвезник је дужан да сачини одговарајућа унутрашња акта којима ће ради ефикасног управљања ризиком од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење обухватити све потребне радње и мере, дефинисане Законом. Унутрашња акта морају бити сразмерна природи и величини обвезника и морају бити одобрена од стране највишег руководства. Обвезник је дужан да обезбеди примену ових унутрашњих аката утврђивањем одговарајућих поступака и механизма унутрашње контроле. Обвезник је дужан да унутрашњим актима нарочито уреди:

- процес израде анализе ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење;
- поступке и механизме за откривање сумњивих трансакција и/или странака, као и начин поступања запослених након препознавања таквих трансакција и поступке за достављање информација, података и документације на нивоу обвезника;
- одређивање лица задужених за извршавање обавеза из Закона - овлашћеног лица и његовог заменика, као и обезбеђивање услова за њихов рад¹;
- мере и радње праћења пословања странке које ће у складу са категоријом ризика странке предузети, односно извршити у току трајања пословног односа, услове за промену њеног статуса према степену изложености ризику од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење и периоде праћења странака према степену ризичности;
- утврђивање прихватљивости странке према степену ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење при успостављању пословног односа и у току његовог трајања;
- утврђивање категорије ризика странке, услуга, трансакција према факторима ризика у односу на ризик од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење;

¹ Податке о личном имену и називу радног места овлашћеног лица, његовог заменика и члана највишег руководства одговорног за примену Закона (обавештење или одлуку о именовању са наведеним подацима), као и сваку промену тих података, обвезник је дужан да достави Управи за спречавање прања новца најкасније у року од 15 дана од дана именовања.

- поступак спровођења радњи и мера познавања странке, и редовно праћење њеног пословања у складу са утврђеном категоријом ризика, укључујући проверу усклађености активности странке с природом пословног односа и уобичајеним обимом и врстом њеног пословања, као и евентуалну промену њене категорије ризика;
- поступак спровођења појачаних радњи и мера познавања и праћења странке, када је странка високоризична по самом Закону или на основу извршене анализе ризика, а посебно и поступак утврђивања да ли је странка или њен стварни власник функционер, као и поступак за утврђивање да ли је странка или правно лице које се јавља у власничкој структури странке оф-шор („*off-shore*“) правно лице;
- поступак редовне унутрашње контроле извршавања обавеза из Закона, у складу са Законом и сачињавање годишњег извештаја о извршеној унутрашњој контроли и мерама предузетим након те контроле најкасније до 15. марта текуће године за претходну годину са садржином прописаном Правилником о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“ број 42/2025, у даљем тексту: Правилник);
- поступак спровођења редовног стручног образовања, оспособљавања и усавршавања запослених у складу с програмом годишњег стручног образовања, оспособљавања и усавршавања који обављају послове спречавања и откривања прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, а који се сачињава до краја марта за текућу годину са садржином прописаном Правилником²;
- вођење евиденција, заштиту и чување података из тих евиденција.

Саставни део унутрашњих аката је и листа/е индикатора за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да је реч о прању новца, финансирању тероризма и финансирању ширења оружја за масовно уништење. Обвезник је дужан да изради листу индикатора за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца, финансирању тероризма и финансирању ширења оружја за масовно уништење. Приликом израде листе индикатора дужан је да унесе и индикаторе које је израдило Министарство информисања и телекомуникација и објавило на веб сајту (<https://www.mit.gov.rs/tekst/701/sektor-za-elektronske-komunikacije-i-postanski-saobracaj-.php>). Обвезник је дужан да при утврђивању основа сумње да се ради о прању новца, финансирању тероризма и финансирању ширења оружја за масовно уништење примењује листу индикатора и да узме у обзир и друге околности. Посебно је важно да сви запослени буду упознати са индикаторима и да их примењују при извршењу трансакција, односно пре њиховог извршења, у складу са Законом и смерницама.

Међутим, трансакција може бити сумњива, а да се не може подвести ни под један индикатор. У том случају обвезник треба да сагледа шири оквир, јер обвезник најбоље познаје своју странку, и у том смислу, обвезник може проценити да ли је трансакција сумњива, иако се не може подвести ни под један индикатор који је објавило Министарство информисања и телекомуникација. Са друге стране, у случају да се нека трансакција на основу неког индикатора Министарства информисања и телекомуникација може окарактерисати сумњивом, то не значи да обвезник одмах мора пријавити трансакцију као сумњиву Управи за спречавање прања новца, већ да странку појачано прати, па у зависности од наступајућих околности, процени да ли треба пријаву извршити Управи за спречавање прања новца. Пријава сумњиве активности странке се врши на обрасцу који је саставни део Правилника.

² Поред наведеног, обвезник је дужан да сачини службену белешку о спроведеној обуци, чија је садржина такође прописана Правилником.

Ако запослени код обвезника који је у непосредном контакту са странком посумња да у вези с том странком или њеном трансакцијом постоји ризик од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, дужан је да о томе сачини интерни писмени извештај и да га, у року, и на начин који су утврђени унутрашњим актом тог обвезника, достави лицу задуженом искључиво за извршавање обавеза из Закона и других прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма, односно овлашћеном лицу. Овај извештај треба да садржи оне податке о странци и трансакцији који овлашћеном лицу омогућавају да процени да ли су странка, односно трансакција сумњиви.

Ако, на основу овог извештаја или на основу других информација о постојању ризика од прања новца и финансирања тероризма које непосредно сазна, овлашћено лице неку трансакцију оцени сумњивом-то лице надаље поступа у складу са Законом, а ако је тако не оцени-дужно је да о тој оцени сачини белешку.

Поред израде интерних аката, обвезник је дужан да документује све радње и мере које предузима према странци у складу са Законом.

Самопроцена ризика: Процену ризика на нивоу обвезника обвезник је дужан да врши једном годишње, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину, а на основу анализе ниже датих критеријума за самопроцену.

Приликом процене ризика на нивоу обвезника, обвезник је дужан да најмање узме у обзир: резултате националне процене ризика, односно ризик од претњи и секторску рањивост. Према резултатима националне процене ризика из 2024. године, поштански оператор је процењен као средње-ниско рањив и има средњу изложеност претњи од прања новца. Такође, приликом самопроцене ризика потребно је да обвезник узме у обзир и ризичност форме у којој је сам обвезник организован, а према резултатима националне процене ризика: да ли постоје производи или услуге (заступљеност и врсте услуга) које обвезник нуди у свом пословању, а који могу бити злоупотребљени; величину обвезника, да ли обвезник има комплексну власничку структуру, број запослених код обвезника непосредно задужених за обављање послова у вези са спречавањем прања новца и финансирања тероризма у односу на укупан број запослених, број запослених који су у непосредном контакту са странкама, начин организације послова и одговорности, динамику запошљавања нових запослених, квалитет обуке итд; укупан број странака; број странака са комплексном власничком структуром; број странака по форми - према резултатима националне процене ризика из 2024. године: друштва са ограниченом одговорношћу и предузетници су форме привредних субјеката са високим степеном претње за прање новца, удружења и задруге са средњим степеном претње, остали облици (командитна друштва и ортачка друштва) са ниским степеном претње, док правна форма регистрованих пољопривредних газдинстава представља растућу претњу, јер контрола токова новца ка овим субјектима је мала или скоро никаква, те је уочено да се користе за прање новца од организованих криминалних група. Поред наведеног, према резултатима националне процене ризика из 2021. године, изложеност непрофитних организација злоупотребама у сврхе финансирања тероризма је оцењена као ниска ка средњој; процену изложености обвезника прекограничним претњама (број странака које су резиденти и број странака које су нерезиденти, број странака чији су стварни власници домаћи држављани и број странака чији су стварни власници страни држављани, а ако има стварних власника који су страни држављани податак из којих су држава); степен ризика својих странака (број странака ниског, средњег и високог степена ризика, нарочито узимајући у обзир број оф-шор („*off-shore*“) правних лица, функционера и странака које нису биле физички присутне приликом успостављања пословног односа, и њихово процентуално учешће у укупном броју

странака); број странака код којих је било сумњивих активности/транзакција; број сумњивих активности/транзакција констатованих интерним извештајима и број сумњивих транзакција пријављених Управи за спречавање прања новца; структуру, број и вредност извршених међународних транзакција и њихово процентуално учешће у укупном броју и вредности извршених транзакција и структуру, број и вредност извршених транзакција са земљама високог ризика и њихово процентуално учешће у укупном броју и вредности извршених међународних транзакција, као и у укупном броју и вредности извршених транзакција.

Обвезник свеобухватно сагледава све факторе ризика које је идентификовао како би одредио ниво ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење, повезан с пословним односом или транзакцијом.

На основу извршене анализе, као и мера које предузима ради ублажавања ризика од прања новца и финансирања тероризма, обвезник сопствену укупну изложеност ризику од прања новца и финансирања тероризма оцењује као **низак ризик, средњи ризик или висок ризик**.

Обвезник интерним актима може предвидети и додатне категорије ризика, и одредити адекватне радње и мере за те категорије ризика. Запослени код обвезника мора имати јасну слику на који начин и како је обвезник проценио одређене ризике на нивоу институције, како је ризике државе имплементирао у процес, као и преглед јасних мера које обвезник има намеру да спроведе на основу добијених резултата.

Радње и мере познавања и праћења странке

Обвезник је дужан да:

- 1) утврди идентитет странке и провери идентитет странке на основу докумената, података или информација прибављених из поузданих и веродостојних извора или путем средстава електронске идентификације у складу са законом. Идентификација странке, њеног заступника, пуномоћника, стварног власника, анализа ризика странке, уношење података у евиденције (све радње и мере) врше се приликом успостављања пословног односа са странком и сви подаци и документација се редовно ажурирају и чувају у пословној документацији. Идентификација странке врши се увидом у документацију из званичног јавног регистра државе седишта странке или непосредним увидом у исти, односно увидом у лични документ на чијим копијама у папирном облику, односно очитаном изводу личног документа у папирном облику се уписују датум, време и лично име лица које је извршило увид у документ, односно копија документа у електронском облику садржи квалификовани електронски печат, односно квалификовани електронски потпис са придруженим временским жигом. Такође, копијом документације, односно очитаним изводом личног документа сматра се и дигитализовани документ, односно очитан извод личног документа може се чувати у папирном или електронском облику. Такође, обвезник је дужан да чува податке и припадајућу документацију у складу са роковима дефинисаним у Закону.
- 2) утврди идентитет стварног власника странке и провери његов идентитет у случајевима прописаним овим законом. Обвезник је дужан да утврди идентитет стварног власника странке која је правно лице или лице страног права прибављањем података: име, презиме, датум и место рођења и пребивалиште или боравиште стварног власника странке. Обвезник је дужан да наведене податке прибави увидом у оригинал или оверену копију документације из регистра који води надлежни орган државе седишта странке, која не сме бити старија од шест

месеци од дана издавања, чију копију чува у складу са законом. На копији коју чува, обвезник уписује датум, време и лично име лица које је извршило увид у оригинал или оверену копију. Подаци се могу прибавити и непосредним увидом у званични јавни регистар. Ако из званичног јавног регистра, односно регистра који води надлежни орган државе седишта, није могуће прибавити све податке о стварном власнику странке, обвезник је дужан да податке који недостају прибави из оригиналног документа или оверене копије документа или друге пословне документације, коју му доставља заступник, прокуриста или пуномоћник странке, а податке које из објективних разлога није могуће прибавити на претходно наведене начине, обвезник може прибавити и увидом у комерцијалне или друге доступне базе и изворе података или из писмене изјаве заступника, прокуристе или пуномоћника и стварног власника странке. У поступку утврђивања идентитета стварног власника, обвезник може да прибави копију личног документа стварног власника странке, односно очитани извод тог документа. Обвезник је дужан да предузме разумне мере да провери идентитет стварног власника странке, тако да у сваком тренутку зна власничку и управљачку структуру странке и да зна ко су стварни власници странке. У случају да након свих радњи прописаних законом није у могућности да утврди стварног власника, дужан је да утврди идентитет једног или више физичких лица која обављају функцију највишег руководства у странци. Обвезник је дужан да документацијом потврди све радње и мере предузете у вези утврђивања стварног власника странке. Ако податке о стварном власнику странке прибавља из евиденције која је успостављена на основу посебног закона којим се уређује централна евиденција стварних власника, обвезник се не ослобађа обавезе предузимања радњи и мера за утврђивање стварног власника из овог закона које је дужан да спроведе на основу процене ризика странке. Уколико приликом спровођења радњи и мера обвезник утврди да се подаци о стварном власнику странке не слажу са подацима стварног власника странке евидентираним у Централној евиденцији стварних власника, на даљи поступак примењују се одредбе закона којим се уређује Централна евиденција стварних власника у делу који се односи на поступак усклађивања података о стварном власнику. Обавеза утврђивања стварног власника странке укључује и физичко лице. Појашњења ради, стварни власник странке која је физичко лице је физичко лице које посредно или непосредно контролише странку. Под контролом странке свакако се подразумева контрола трансакције или пословног односа која за практичну последицу има то да странка не поступа за свој рачун, нпр. ако странка која је физичко лице успоставља пословни однос или врши трансакцију у присуству другог физичког лица од кога добија инструкције или врши трансакцију читајући белешку са инструкцијама и сл., може се посумњати да друго лице контролише странку-физичко лице. Приликом утврђивања стварног власника странке, обвезници могу користити Смернице за утврђивање стварног власника странке и смернице за евидентирање стварног власника регистрованог субјекта у централној евиденцији, које су објављене на сајту Управе за спречавање прања новца: <http://www.apml.gov.rs>

- 3) прибави и процени информацију о сврси и намени пословног односа или трансакције и друге податке у складу са овим законом;

4) прибави и процени веродостојност информација о пореклу имовине која је или ће бити предмет пословног односа, односно трансакције, у складу са проценом ризика;

5) редовно прати пословање и проверава усклађеност активности странке са природом пословног односа и уобичајеним обимом и врстом пословања странке.

Обвезник је дужан да одбије понуду за успостављање пословног односа, као и извршење трансакције ако не може да изврши наведене радње и мере, а ако је пословни однос већ успостављен дужан је да га раскине, осим у случају када је рачун блокиран на основу поступка надлежног државног органа у складу са законом. Обвезник је дужан да сачини службену белешку у писменој форми, као и да размотри да ли постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма и да поступи у складу са одредбама члана 47. Закона. Службену белешку обвезник чува у складу са Законом. Уколико би спровођење радњи и мера познавања и праћења странке изазвало сумњу код странке да обвезник спроводи радње и мере ради достављања података Управи за спречавање прање новца, обвезник је дужан да обустави предузимање наведених радњи и мера и о томе састави службену белешку у писменој форми коју доставља Управи за спречавање прања новца. Странка је дужна да обвезницима, када предузимају радње и мере из члана 47. Закона, пружи и достави све тачне, адекватне и ажурне информације потребне за утврђивање и проверу идентитета странке, законског заступника и пуномоћника странке и стварног власника странке.

Радње и мере познавања и праћења странке обвезник врши:

- 1) при успостављању пословног односа са странком;
- 2) при вршењу трансакције у износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности, по званичном средњем курсу Народне банке Србије на дан извршења трансакције (у даљем тексту: у динарској противвредности), без обзира на то да ли се ради о једној или више међусобно повезаних трансакција, у случају када пословни однос није успостављен;
- 3) при преносу новчаних средстава у износу вишем од 1.000 евра или динарској противвредности тог износа, без обзира на то да ли се ради о једној или више међусобно повезаних трансакција, у случају када пословни однос није успостављен;
- 4) када у вези са странком или трансакцијом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма;
- 5) када постоји сумња у истинитост или веродостојност прибављених података о странци и стварном власнику.

Обвезник је дужан да примењује радње и мере познавања и праћења странке и у току трајања пословног односа у учесталости и интензитету у складу са процењеним ризиком и промењеним околностима у вези са странком.

Анализа (процена) ризика на нивоу пословног односа (странке)

Процена ризика странке се врши не само при успостављању пословног односа са странком, већ током целог трајања пословног односа и степен ризика се може мењати. Тако на пример, одређени пословни однос са странком може на почетку бити процењен као нискоризичан, а затим се могу појавити околности које ће тај ризик увећати и обрнуто. Ово се не односи на случајеве који су на основу Закона сврстани у високоризичне и на које се морају примењивати појачане радње и мере познавања и праћења странке (нпр. када је странка функционер, када странка није физички присутна при утврђивању и провери идентитета, када је странка или правно лице које се јавља у власничкој структури странке офшор правно лице, код успостављања пословног односа или вршења трансакције са

странком из државе која има стратешке недостатке у систему спречавања прања новца и финансирања тероризма).

Степен ризика на нивоу пословног односа (странке) и врсте радњи и мера познавања и праћења странке: На основу извршене процене ризика за сваку групу или врсту странке, односно пословног односа, услуге коју обвезник пружа у оквиру своје делатности, односно трансакције-обвезник у складу са Законом сврстава странку у једну од следећих категорија ризика:

- ✓ категорију ниског ризика од прања новца и финансирања тероризма и тада примењује најмање поједностављене радње и мере познавања и праћења странке;
- ✓ категорију средњег ризика од прања новца и финансирања тероризма и тада примењује најмање опште радње и мере познавања и праћења странке;
- ✓ категорију високог ризика од прања новца и финансирања тероризма и тада примењује појачане радње и мере познавања и праћења странке.

Обвезник унутрашњим актима може предвидети и додатне категорије ризика.

Међународни стандарди и Закон омогућавају обвезнику да, зависно од степена ризика од прања новца и финансирања тероризма, спроводи три врсте радњи и мера познавања и праћења странке-од поједностављених до појачаних.

Опште радње и мере познавања и праћења странке обухватају утврђивање и проверу њеног идентитета и идентитета стварног власника, прибављање и процену информација о сврси и намени пословног односа или трансакције странке, као и редовно праћење њеног пословања и проверу усклађености активности странке са природом пословног односа и уобичајеним обимом и врстом пословања странке.

Појачане радње и мере познавања и праћења странке, поред општих радњи и мера, обухватају прибављање и процену веродостојности информација о пореклу имовине која је или ће бити предмет пословног односа и додатне радње и мере које обвезник предузима у случајевима прописаним Законом, као и у другим случајевима кад процени да постоји или би могао постојати висок степен ризика од прања новца или финансирања тероризма. Обвезник својим унутрашњим актом дефинише које ће појачане мере, и у ком обиму, предузети у сваком конкретном случају.

Које ће додатне мере обвезник предузети кад неку странку сврста у високоризичну категорију на основу сопствене процене ризика, зависи од конкретне ситуације (нпр. ако је странка тако процењена због власничке структуре, обвезник може својим процедурама предвидети обавезу прибављања додатних података и обавезу додатне провере поднете документације).

Дужност предузимања појачаних радњи и мера постоји у следећим случајевима прописаним Законом:

- а) Нова технолошка достигнућа и услуге

Обвезник је дужан да препозна и да разуме ризике повезане с новим или иновативним производом или услугом, нарочито када то укључује примену нових технологија или метода плаћања. Нови производи и нове пословне праксе, укључујући и нове начине испоруке производа и употребу нових технологија у развоју (како за нове тако и за постојеће производе), нарочито ако за њих не постоји јасно разумевање, могу допринети повећаном ризику од прања новца и финансирања тероризма.

Приликом примене нових технолошких достигнућа и нових производа или услуга, обвезник је у складу са законом дужан да, поред општих радњи и мера познавања и праћења странке, примењује додатне мере којима се умањују ризици и управља ризиком од прања

новца и финансирања тероризма (нпр. чешће праћење странке ради утврђивања да ли је њено пословање очекивано имајући у виду познавање странке, њених прихода и др.).

б) Функционер

Обвезник уређује поступак којим се утврђује да ли је странка или стварни власник странке функционер, члан уже породице функционера или блиски сарадник функционера.

Радње и мере познавања и праћења странке треба да буду кључни извор информација о томе да ли је странка функционер (нпр. информације о основном занимању или запослењу странке). Обвезник користи и друге изворе информација које могу бити корисне за идентификовање функционера.

Да би дошао до релевантних информација за идентификовање функционера-обвезник предузима неку од следећих активности:

- ✓ прибавља писмену изјаву странке о томе да ли је она функционер, члан уже породице функционера или блиски сарадник функционера;
- ✓ користи електронске комерцијалне базе података које садрже листе функционера (нпр. *World-Check*, *Factiva*, *LexisNexis*);
- ✓ претражује јавно доступне податке и информације (нпр. регистар функционера Агенције за борбу против корупције, надлежних државних органа других држава, конзуларних представништава или амбасада страних држава у Републици Србији, односно при Министарству спољних послова Републике Србије и других јавно доступних база података, као, на пример: <http://www.acas.rs/acasPublic/funkcionerSearch.htm>);
- ✓ формира и употребљава интерну базу функционера (нпр. веће финансијске групације имају сопствену листу функционера).

Број, односно редослед изложених активности које обвезник предузима треба да омогући веродостојно утврђивање да ли је странка или стварни власник странке функционер, члан уже породице функционера или блиски сарадник функционера.

Писмена изјава садржи следеће податке:

- ✓ име и презиме, датум и место рођења, пребивалиште или боравиште и ЈМБГ/лични идентификациони број функционера који успоставља пословни однос или врши трансакцију, односно за кога се успоставља пословни однос или врши трансакција, као и врсту и број личног документа, назив издаваоца, датум и место издавања;
- ✓ изјаву о томе да ли је странка према критеријумима из Закона функционер (у изјави треба таксативно навести све случајеве предвиђене Законом);
- ✓ податке о томе да ли је функционер физичко лице које обавља или је у последње четири године обављало високу јавну функцију у држави, односно другој држави или међународној организацији, да ли је члан породице функционера или његов блиски сарадник;
- ✓ податке о периоду обављања те функције;
- ✓ податке о врсти јавне функције коју функционер обавља или је обављао у последње четири године;
- ✓ податке о породичном односу, ако је странка члан уже породице функционера;
- ✓ податке о врсти пословне сарадње, ако је странка блиски сарадник функционера.

При успостављању пословног односа са странком која је функционер, члан уже породице функционера или блиски сарадник функционера, односно чији је стварни власник неко од тих лица-обвезник и над том странком примењује појачане радње и мере познавања

и праћења. Ове радње и мере обвезник примењује и кад физичко лице престане да обавља јавну функцију (бивши функционер), и то онолико дуго колико му је потребно да закључи да то лице није злоупотребило позицију коју је имало, а најмање четири године од дана престанка обављања те функције.

Подаци и документација прибављени у овом поступку чувају се у досијеу странке 10 година од дана окончања пословног односа.

с) Утврђивање и провера идентитета без физичког присуства странке

Ако при утврђивању и провери идентитета, странка или законски заступник, односно лице које је овлашћено за заступање правног лица или лица страног права, нису физички присутни код обвезника – у складу са Законом, обвезник је дужан да, поред општих радњи и мера познавања и праћења странке, примењује додатне мере прописане чланом 39. Закона, које се односе на прибављање додатних исправа, података или информација, на основу којих проверава идентитет странке; додатну проверу поднетих исправа или додатно потврђивање података о странци; прибављање података о разлозима одсуства странке (потребно је да покуша остваривање додатног контакта са странком путем телефона, имејла, Скајпа, Вибера или на други начин и прикупљање још једног идентификационог документа за странку).

д) Оф-шор („*off-shore*“) правно лице

У складу са Законом, обвезник је дужан да утврди поступак по коме утврђује да ли је странка или правно лице које се јавља у њеној власничкој структури оф-шор („*off-shore*“) правно лице. Обвезник да би утврдио да ли се ради о оф-шор („*off-shore*“) правном лицу, може користити листе ММФ-а, Светске банке или списак земаља који је саставни део Правилника о листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом („Службени гласник РС“, број 122/12, 104/18 и 161/20). Ако је на основу спроведеног поступка утврдио да је странка или правно лице које се јавља у власничкој структури странке оф-шор („*off-shore*“) правно лице, обвезник је дужан да поред општих радњи и мера познавања и праћења странке предузме и додатне (појачане) мере у складу са Законом.

е) Државе које не примењују међународне стандарде у области спречавања прања новца и финансирања тероризма

У складу са Законом, стратешки недостаци у систему за борбу против прања новца и финансирања тероризма државе посебно се односе на: 1) правни и институционални оквир државе, а нарочито на инкриминацију кривичних дела прања новца и финансирања тероризма, мере познавања и праћења странке, одредбе у вези с чувањем података, одредбе у вези с пријављивањем сумњивих трансакција, доступност тачних и веродостојних информација о стварним власницима правних лица и лица страног права; 2) овлашћења и процедуре надлежних органа тих држава у вези са прањем новца и финансирањем тероризма; 3) делотворност система за борбу против прања новца и финансирања тероризма у отклањању ризика од прања новца и финансирања тероризма.

Када успоставља пословни однос или врши трансакцију када пословни однос није успостављен са странком из државе која има стратешке недостатке у систему за борбу против прања новца и финансирања тероризма-обвезник је дужан да примени појачане радње и мере прописане Законом.

Поједностављене радње и мере познавања и праћења странке предузимају се у случајевима и на начин који су прописани Законом и Правилником и примењују се на странке ниског степена ризика од прања новца и финансирања тероризма. Странке могу бити сврстане у ову категорију ризика и на основу израђене анализе ризика. Мере познавања и праћења странке које је обвезник дужан да предузима исте су као и опште радње и мере познавања и праћења странке, осим у случају када је странка државни орган,

орган аутономне покрајине, орган јединице локалне самоуправе, јавно предузеће, јавна агенција, јавна служба, јавни фонд, јавни завод или комора, односно привредно друштво чије су издате хартије од вредности укључене на организовано тржиште хартија од вредности које се налази у Републици Србији или држави у којој се примењују међународни стандарди на нивоу стандарда Европске уније или виши, а који се односе на подношење извештаја и достављање података надлежном регулаторном телу, када обвезници нису дужни да утврђују стварног власника странке. Обвезник је дужан да успостави адекватан ниво праћења пословања странке, тако да буде у стању да открије неуобичајене и сумњиве трансакције. Кад се појави сумња да је реч о прању новца или финансирању тероризма у вези са странком или трансакцијом на коју су примењене ове радње и мере, обвезник је дужан да изврши додатну процену и евентуално примени појачане радње и мере.

Континуирано праћење: Учесталост праћења странака према категорији ризика након што обвезник разврста странке према степену ризика у категорије: ниског степена ризика од прања новца и финансирања тероризма; средњег степена ризика од прања новца и финансирања тероризма; високог степена ризика од прања новца и финансирања тероризма, обвезник примењује радње и мере познавања и праћења странке, у току трајања пословног односа, у учесталости и интензитету у складу са оцењеним ризиком и промењеним околностима у вези са странком, тако да:

- странке сврстане у низак степен ризика прати најмање једном у две године;
- странке сврстане у средњи степен ризика прати најмање једном у години дана;
- странке сврстане у висок степен ризика прати најмање једном у шест месеци.

Документација: Приступ заснован на процени ризика захтева и документовање процене ризика, као и постојање одговарајућих интерних аката како би се утврдиле полазне тачке и примена адекватних мера и процедура.

IV Врсте ризика код предузетника и правних лица која се баве поштанским саобраћајем

Процена ризика, у смислу ових Смерница, треба да обухвати најмање следеће три основне врсте ризика: географски ризик, ризик странке и ризик услуге коју обвезник пружа у оквиру своје делатности. У случају идентификовања других врста ризика, а зависно од специфичности пословања - обвезник проценом треба да обухвати и те врсте ризика.

Прање новца и финансирање тероризма

Географски ризик:

Под географским ризиком подразумева се ризик који је условљен географским подручјем на коме је територија државе порекла странке, њеног власника или већинског оснивача, стварног власника или лица које на други начин контролише пословање странке, односно на коме је држава порекла лица које са странком обавља трансакцију.

Фактори на основу којих се одређује да ли поједина земља или географска локација носи виши ризик од прања новца и финансирања тероризма укључују:

- 1) државе према којима су Уједињене нације, Савет Европе или друге међународне организације примениле санкције, ембарго или сличне мере;

- 2) државе које су од стране кредибилних институција (ФАТФ (*Financial Action Task Force*), Савет Европе и др.) означене као државе које не примењују адекватне мере за спречавање прања новца и финансирања тероризма;
- 3) државе које су од стране кредибилних институција (ФАТФ, Уједињених нација (УН) и др.) означене као државе које подржавају или финансирају терористичке активности или организације;
- 4) државе које су од стране кредибилних институција (нпр. Светска банка, ММФ) означене као државе с високим степеном корупције и криминала;
- 5) државе за које су веродостојни извори показали да не достављају информације о стварном власништву надлежним органима, што се може утврдити из извештаја о узајамној процени ФАТФ или извештаја организација које такође разматрају различите нивое сарадње, као што су извештаји Глобалног форума ОЕЦД о поштовању међународних стандарда пореске транспарентности.

Листа држава које имају стратешке недостатке у систему за борбу против прања новца и финансирања тероризма се објављује на интернет страници Управе за спречавање прања новца. Листа држава заснована је:

- 1) на саопштењима ФАТФ о државама које имају стратешке недостатке у систему за борбу против прања новца и финансирања тероризма и које представљају ризик по међународни финансијски систем;
- 2) на саопштењима ФАТФ о државама/јурисдикцијама које имају стратешке недостатке у систему за борбу против прања новца и финансирања тероризма, које су у циљу отклањања препознатих недостатака исказале одређеност на највишем политичком нивоу за отклањање недостатака, које су у ову сврху направиле акциони план у сарадњи са ФАТФ, и које су у обавези да извештавају о напретку који постижу у отклањању недостатака;
- 3) на извештајима о процени националних система за борбу против прања новца и финансирања тероризма од стране међународних институција (ФАТФ и тзв. регионалних тела која функционишу по узору на ФАТФ, као што је Комитет Савета Европе Манивал (*Moneyval*)).

Државе које примењују стандарде у области спречавања прања новца и финансирања тероризма који су на нивоу стандарда Европске уније или виши су:

- 1) Државе чланице ЕУ;
- 2) Треће државе (остале државе које нису чланице ЕУ) са делотворним системима за спречавање прања новца и финансирања тероризма, процењеним у извештајима о процени националних система за борбу против прања новца и финансирања тероризма од стране међународних институција (ФАТФ) и тзв. регионалних тела која функционишу по узору на ФАТФ, као што је Комитет Савета Европе Манивал);
- 3) Треће државе (остале државе које нису чланице ЕУ) које су веродостојни извори (на пример *Transparency International*) означили као државе које имају низак ниво корупције или друге криминалне активности;
- 4) Треће државе (остале државе које нису чланице ЕУ) које, на основу веродостојних извора, попут извештаја о процени националних система за борбу против прања новца и финансирања тероризма од стране међународних институција (ФАТФ и тзв. регионалних тела која функционишу по узору на ФАТФ, као што је Комитет Савета Европе Манивал), објављених извештаја о напретку те државе након извештаја,

имају обавезе прописане законом да се боре против прања новца и финансирања тероризма у складу са ФАТФ препорукама и делотворно имплементирају те обавезе.

Повећан ризик од прања новца и финансирања тероризма носе странке које имају уговорни однос и обављају пословну делатност са лицима из оф-шор („*off-shore*“) зона. На пример, високоризична ће бити странка која има промет услуга са странком која има седиште у држави са привилегованим пореским системом. На овај део је указала и процена ризика државе, када се посматрају студије случаја, пресуде за прање новца и типологије понашања криминалних група, а нарочито када је реч о организованим криминалним групама, обвезник мора бити свестан процењених прекорганичних претњи и са дужном пажњом анализирати односе где се као географски елемент појављују оф-шор („*off-shore*“) зоне и земље региона.

Наиме, иако одређене земље примењују стандарде, то не значи да ће одмах бити стављене у групу земаља, према процени ризика код обвезника у низак ризик, већ се мора имати у виду типологија понашања и предмети прања новца, који су указали на виши ризик одређених земаља којима обвезник мора приступити са дужном пажњом.

Низак ризик од прања новца може носити странка која има уговорни однос са странком из региона. На пример, нискоризична може бити странка која има промет робе са странком из државе региона јер постоји економска оправданост за таквим односом. Или, на пример, нискоризична може бити странка, која је регистрована за промет робе и где се даље пратећи пословање закључује да су све извршене трансакције са добављачима и купцима повезане са послом који обавља и нису регистровани на дестинацијама које би указале на евентуалан повишен ризик.

Процена географског ризика зависи и од седишта поштанских оператора, односно локације њихових организационих целина (огранака, јединица поштанске мреже, издвојених пословних простора итд.). На пример, код јединица поштанске мреже и огранака поштанских оператора, који су лоцирани у густо насељеним градским подручјима са великом флукуацијом становништва, процена ризика биће различита у односу на јединице поштанске мреже и огранке који су лоцирани у руралним подручјима, као и пограничним зонама.

Повећани ризици су и на граничним прелазима, аеродромима, у раду са странцима, као и на местима где се налазе амбасаде или конзулати.

Ризик странке:

Обвезник утврђује приступ ризику странке на основу сопствених искустава и познавања правила пословања. Ипак, дужан је да примењује ограничења из Закона и других прописа којима је регулисано спречавање прања новца и финансирања тероризма.

- 1) На појачани ризик могу указати следеће неуобичајене активности:
  - постоје индиције да странка избегава успостављање пословног односа са поштанским оператором (нпр. захтева вршење једне или више трансакција, иако би закључивање уговора било економски логичније);
  - странка приликом успостављања пословног односа избегава лично појављивање, већ инсистира на посредном контакту;
  - странка не доставља све потребне доказе о идентитету, а за то не постоје објективни разлози, или постоји сумња у вези са идентитетом корисника;
  - постоји сумња да странка не поступа за свој рачун, односно да спроводи инструкције трећег лица;

- странка без посебног разлога захтева брзо обављање посла без обзира на веће трошкове које ће овакво поступање изазвати;
  - странка шаље робу која не одговара опису њене делатности;
  - странка нуди новац, поклоне или друге погодности као противуслугу за послове за које постоји сумња да нису у потпуности у складу са прописима;
  - странка жели да увери да није потребно да попуни или приложи неки од потребних докумената;
  - избегава да достави потребну документацију или обвезник има сумњу да је достављена документација тачна или потпуна; није јој познато где се чува пословна документација;
  - странка често мења поштанске операторе;
  - странка нема запослене нити пословне просторије, а што није у сразмери са обимом пословања; врши честе промене назива, седишта, власничке структуре и др.
- 2) странке код којих је, због структуре, правне форме или сложених и нејасних односа, тешко утврдити идентитет њихових стварних власника или лица која њима управљају, као што су пре свега:
    - фондације, трастови или слична лица страног права,
    - добротворне и непрофитне невладине организације,
    - оф-шор („*off-shore*“) правна лица с нејасном власничком структуром и коју није основало привредно друштво из земље која примењује стандарде у области спречавања прања новца и финансирања тероризма који су на нивоу стандарда прописаних Законом;
  - 3) пољопривредна газдинства;
  - 4) странке које се баве откупом секундарних сировина;
  - 5) странке које обављају делатности за које је карактеристичан велики обрт или уплате готовине (ресторани, пумпе, мењачи, казина, цвећаре, трговци племенитим металима, аутомобилима, уметничким делима, превозници робе и путника, спортска друштва, грађевинске фирме);
  - 6) функционери, у складу са Законом;
  - 7) приватни инвестициони фондови;
  - 8) странке чију је понуду за успостављање пословног односа одбио други обвезник, односно лица која имају лошу репутацију;
  - 9) странке чији је извор средстава непознат или нејасан, односно који странка не може доказати;
  - 10) странка је дуго живела у иностранству, без доказа о радном односу, а полаже велику суму новца за отварање правног лица које се бави пружањем услуга (угоститељске услуге, консалтинг услуге, услуге маркетинга, услуге организовања прослава и друге);
  - 11) странке за које постоји сумња да не поступају за свој рачун, односно да спроводе инструкције трећег лица.

Додатно напомињемо да уколико обвезник процени да странка оф-шор („*off-shore*“) правно лице или правно лице које се јавља у власничкој структури странке, оф-шор („*off-shore*“) правно лице има сложену власничку структуру (као на пример велики број правних лица у оснивачкој структури, од којих су лица која имају значајан удео у оснивачком капиталу регистрована на оф-шор („*off-shore*“) дестинацијама и када се не може једноставно утврдити ко је стварни власник тих правних лица), исти је дужан да о разлозима такве

структуре прибави писмену изјаву од стварног власника странке или заступника странке, као и да размотри да ли постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма и да о томе сачини службену белешку коју чува у складу са Законом.

Обвезник нарочито мора посветити појачану пажњу уколико склопи пословни однос са странком која се бави: купопродајом непокретности, улагањем у инвестиције, бави се грађевинском делатношћу, изградњом некретнина, прометом по основу робе и услуга учестало и у значајним износима без личног покрића, а затим и на лица која новац инвестирају кроз куповину хартија од вредности.

Ситуације које су описане у националној процени ризика указују на виши ризик код горе поменутих активности. Све активности које су побројане, а препознате су код странке, заслужују већу пажњу и процену ризика, као и потребу да се послови ових лица чешће прате и процењују.

Ризик услуге/трансакције:

- Ризик услуге се односи на услуге пријема и/или преноса и/или исплате поштанских упутница и услуге пријема и/или преноса и/или уручења вредносних писама и откупних износа које поштански оператори пружају у оквиру своје делатности. Под ризичним услугама/трансакцијама у вези са пријемом и/или преносом и/или исплатом поштанских упутница и услугама у вези пријемом и/или преносом и/или и/или уручења вредносних писама и откупних износа подразумевају се:
- трансакције које одступају од уобичајене пословне праксе корисника услуге;
- трансакције код којих корисник очигледно прикрива прави разлог спровођења трансакције;
- учестало слање већег броја поштанских упутница или откупних пошљака у току дана или недеље, према истом или групи истих прималаца;
- учестало слање поштанских упутница, као основа за исплату већег новчаног износа истом или групи истих прималаца;
- трансакције које корисник обавља у пратњи лица које очигледно надзире понашање корисника;
- више повезаних готовинских трансакција у износима мањим од износа предвиђеног за пријављивање готовинских трансакција на основу Закона, а које укупно прелазе наведени износ, ако је у несагласности са уобичајеним пословањем корисника;
- трансакције које су запослени код поштанских оператора, на основу искуства, окарактерисали као неуобичајене;
- трансакције које су у износима нешто нижим од износа који су прописани као лимити за пријављивање у складу са Законом;
- странка користи услугу на необичан начин, нпр. шаље поштанске упутнице сама себи или прима новац који је сама себи послала или шаље новац поштанском упутницом, одмах по пријему новца поштанском упутницом;
- странка оставља утисак да не зна много о примаоцу плаћања или је опрезна при давању информација о њему;
- неколико странака врши пренос новчаних средстава поштанском упутницом истом примаоцу плаћања или остављају утисак да имају исте податке за идентификацију, нпр. адресу или број телефона;

- трансакција слања вредносних пошиљака или слања новца поштанским упутницама није праћена траженим подацима о пошиљаоцу или примаоцу;
- трансакција слања пошиљака која садрже секундарне сировине;
- износ који је послат или примљен путем поштанске упутнице не одговара приходима странке (ако је познато);
- пошиљке које садрже робе из земаља у којима се та роба не производи;
- пружање услуга лицима са којима претходно није успостављен пословни однос у смислу Закона.

Финансирање ширења оружја за масовно уништење

Географски ризик:

Под географским ризиком подразумева се ризик који је условљен географским подручјем на коме је територија државе порекла странке, њеног власника или већинског оснивача, стварног власника или лица које на други начин контролише пословање странке, односно на коме је држава порекла лица које са странком обавља трансакцију:

- 1) државе из које долази роба за производњу и ширење наоружања, поготово из земаља које су означене санкцијама или указује порекло из тих земаља;
- 2) државе које не примењују стандарде ФАТФ или их недовољно примењују у борби и превенцији против прања новца и финансирања тероризма.

Ризик странке:

Обвезник утврђује приступ ризику странке на основу сопствених искустава и познавања правила пословања. Ипак, дужан је да примењује ограничења из Закона и других прописа којима је регулисано спречавање прања новца и финансирања тероризма.

- странка укључена у ланац снабдевања опремом и осталим производима који могу указати да се ради о оружју за масовно уништење, купопродаји робе, поготово робе двоструке намене (мирнодопске и војне) која се може подвести за намену за оружје за масовно уништење или војне намене, као и пажња везана за војно - истрживачке активности, а поготово, ако та веза постоји са високо ризичним земљама (јурисдикцијама) које се баве производњом или прометом оружја за масовно уништење;
- постоји сазнање да странка има лошу репутацију или код које постоји сумња у изворе средстава, у свом пословању користи виртуалне валуте, нпр. биткоин или лајткоин (енг. *bitcoin, litecoin*), или користи алтернативне канале плаћања (нпр. хавала, хунди), са циљем избегавања редовних финансијских канала;
- странка/налогодавац/прималац средстава је повезан са подручјем у којем се одвијају терористичке активности или државом која подржава терористичке активности/групе;
- сумња у истинитост наведене сврхе трансакције (нпр. помоћ породици, издржавање лица, појмови често коришћени од стране екстремиста и терориста и сл.), нарочито ако се ради о учесталим налозима где се не може утврдити лична или пословна веза између учесника трансакције;
- странка даје непотпуне детаље у вези са налогом за извршење трансакција у корист непрофитне организације (невладине организације, задужбине, удружења, фонда,

верске организације и др.) или у корист физичких лица повезаних са наведеном организацијом.

Ризик услуге/трансакције:

Ризик услуге се односи на услуге пријема и/или преноса и/или исплате поштанских упутница и услуге пријема и/или преноса и/или уручења вредносних писама и откупних износа које поштански оператори пружају у оквиру своје делатности. Под ризичним услугама/трансакцијама у вези са пријемом и/или преносом и/или исплатом поштанских упутница и услугама у вези пријемом и/или преносом и/или и/или уручења вредносних писама и откупних износа подразумевају се:

- повећан ризик код доставе поштиљака које садрже робу када потиче из земаља које су на режиму санкција или јурисдикција (земаља) вишег ризика за ширење оружја за масовно наоружање;
- повећан ризик код пријема и доставе поштиљака које садрже осетљиве производе (робу), нарочито оних које могу имати двоструку намену (мирнодопско-војну) и нарочито осетљивих за могућу производњу оружја за масовно уништење;
- трансакције и пратеће активности везане за пословне активности за које се може претпоставити да указују на потенцијалну производњу или пружање услуга за ширење оружја за масовно уништење (производи и остало што прати финализацију производа, осигурање, кредитирање, а уочава се кроз доступну финансијску и осталу расположиву документацију);
- трансакције непрофитне организације (невладине организације, задужбине, удружења, фондови, верске организације и др.) у циљу изградње објекта, нарочито уколико се прималац средстава не може довести у везу са грађевинском делатношћу;
- трансакције које могу указати на повезаност са набавком оружја, опреме и технологије за производњу оружја за масовно уништење (*WMD-Weapons of Mass Destruction*), укључујући трансакције лица из земље која је означена као високоризична за набавку *WMD*, трговину предметима двоструке намене у смислу Уредбе Савета Европске уније 1334/2000 О, као и трансакције лица која имају историју куповине исте или сличне робе.
- трансакције за које су запослени на основу искуства, знања и информација којима располажу оценили да нису у складу са уобичајеним активностима странке.

Поступак означавања лица

Савет безбедности Уједињених нација (СБ УН) је донео низ резолуција којима се прописује примена мера против терориста, терористичких организација и њихових финансијера. Једна од мера односи се на спречавање коришћења имовине и средстава наведених лица и организација, а државе су у обавези да донесу прописе којима се регулише ограничавање располагања имовином и средствима који се налазе на територији тих држава. Резолуција 1373 (из 2001. године) позива све државе чланице да делују на спречавању и сузбијању финансирања терористичких аката. УН су, у складу са резолуцијама 1267 (1999), 1989 (2011), 2253 (2015) и 1988 (2011), објавиле и имена појединаца и организација које су подвргнуте финансијским санкцијама УН-а због повезаности са Ал Каидом, ИД-ом или Талибанима. На основу одредаба Главе VII Повеље УН-а, државе чланице УН-а су у обавези да предузимају мере на спровођењу резолуција које у оквиру својих овлашћења доноси. У складу са наведеним, Република Србија је донела Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења

оружја за масовно уништење којим се регулише означавање лица и поступак ограничавања располагања њиховом имовином. Означено лице је физичко или правно лице, као и група или удружење, које је означено и стављено на листу терориста, терористичких организација или финансијера терориста на основу: одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је Република Србија члан; предлога надлежних државних органа или образложеног захтева стране државе.

Поступак означавања лица Листе СБ УН-а се примењују по аутоматизму и није потребно њихово имплементирање прописом донетим од стране Владе.

Ажурирање листе и прегледа означених лица

У складу са Законом, Управа за спречавање прања новца без одлагања о свакој промени на листи означених лица СБ УН-а, на својој интернет презентацији, обавештава лица која су дужна да примењују радње и мере за спречавање финансирања тероризма. На интернет презентацији Управе за спречавање прања новца такође постоји и претраживач листе означених лица СБ УН-а (<http://www.unsearch.apml.gov.rs/>).

V Резиме

Поштански оператори су дужан да у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма, резултатима Националне процене ризика, односно ризика од претњи и секторске рањивости, као и смерницама Министарства информисања и телекомуникација:

1. израде анализе ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење и то: анализу ризика у односу на целокупно пословање обвезника и анализу ризика за сваку групу или врсту странке, односно пословног односа, односно услуге које обвезник пружа у оквиру своје делатности, односно трансакције. На основу анализе ризика обвезник се сврстава странку у једну од следећих категорија ризика:

- a) ниског ризика од прања новца и финансирања тероризма и примењује најмање поједностављене радње и мере;*
- b) средњег ризика од прања новца и финансирања тероризма и примењује најмање опште радње и мере;*
- c) високог ризика од прања новца и финансирања тероризма и примењује појачане радње и мере;*

2. донесу одговарајућа унутрашња акта којима ће ради ефикасног управљања ризиком од прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење обухватити следеће радње и мере:

- a) познавање странке и праћење њеног пословања обухвата:*
  - **утврђивање идентитета странке**, које обухвата радње и мере (при успостављању пословног односа са странком; при вршењу трансакције у износу од 15.000 евра или више у динарској противвредности, без обзира на то да ли се ради о једној или више међусобно повезаних трансакција, у случају када пословни однос није успостављен; при преносу новчаних средстава у износу вишем од 1.000 евра или динарској противвредности тог износа, без обзира на то да ли се ради о једној или више међусобно повезаних трансакција, у случају када пословни однос није успостављен; када у вези са странком или трансакцијом постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма; када постоји сумња у истинитост или веродостојност прибављених података о странци и стварном власнику);
  - **проверу идентитета странке на основу докумената, података или информација прибављених из поузданих и веродостојних извора или путем средстава електронске идентификације у складу са законом;**
  - **утврђивање идентитета стварног власника странке и проверу његовог идентитета у случајевима прописаним законом;**
  - **прибављање и процену информацију о сврси и намени пословног односа или трансакције и друге податке у складу са законом;**
  - **прибављање и процену веродостојности информација о пореклу имовине која је или ће бити предмет пословног односа, односно трансакције, у складу са проценом ризика;**
  - **редовно праћење пословања и проверавање усклађености активности странке са природом пословног односа и уобичајеним обимом и врстом пословања странке.**
- b) достављање информација, података и документације Управи;*
- c) одређивање лица задуженог за извршавање обавеза из овог закона и његовог заменика, као и обезбеђивање услова за њихов рад;*
- d) редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених;*
- e) обезбеђивање редовне унутрашње контроле, као и интерне ревизије ако је то у складу са обимом и природом пословања обвезника;*
- f) израду списка показатеља (индикатора) за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца, финансирању тероризма или финансирању ширења оружја за масовно уништење;*
- g) вођење евиденција, заштиту и чување података из тих евиденција.*

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

VI Завршна одредба

Смернице ступају на снагу даном доношења, када престају да важе Смернице за примену одредаба Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма за јавног поштанског оператора са седиштем у Републици Србији, основаног у складу са законом којим се уређују поштанске услуге и остала лица која се обављају поштански саобраћај број: 110-00-76/2022-07, од 02.06.2022. године.

Поштански оператори су дужни да своје интерне акте ускладе са овим Смерницама у року од 30 дана од објављивања ових смерница на званичном сајту Министарства информисања и телекомуникација: <https://www.mit.gov.rs/>.

Прилог: 2 (два)

- Попис закона и подзаконских аката у вези спречавања прања новца и финансирања тероризма
- Попис интернет странице релевантних институција

МИНИСТАР

проф. др Борис Братина

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Прилог 1:

Попис закона и подзаконских аката у вези спречавања прања новца и финансирања тероризма:
Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“, бр. 113/2017, 91/2019, 153/2020, 92/2023, 94/2024, 19/2025)
(https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_spreccavanju_pranja_novca_i_finansiranja_terorizma.html)
Закон о Централној евиденцији стварних власника („Службени гласник РС“, бр. од 19/2025)
(<https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-centralnoj-evidenciji-stvarnih-vlasnika.html>)
Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење („Службени гласник РС“, бр. 29/2015, 113/2017, 41/2018 и 94/2024)
(https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_ogranicavanju_raspologanja_imovinom_u_cilju_spreccavanja_terorizma.html)
Закон о међународним мерама ограничавања („Службени гласник РС“, бр. 10/2016)
(<https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-medjunarodnim-merama-ogranicavanja.html>)
Национална процена ризика 2024. година
(<https://www.apml.gov.rs/latinka/nacionalna-procena-rizika>)
Правилник о методологији за извршавање послова у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС“ број 42/2025)
(<https://www.apml.gov.rs/podzakonska-akta>)
Правилник о листи јурисдикција са преференцијалним пореским системом („Службени гласник РС“, број 122/12, 104/18 и 161/20)
(<https://mfin.gov.rs/propisi/pravilnik-o-listi-jurisdikcija-sa-preferencijalnim-poreskim-sistemom-sluzbeni-glasnik-rs-br-1222012-1042018-i-1612020-nezvanicno-preciscen-tekst-redakcije-sluzbenog-glasnika>)
Препорука за пријављивање сумњивих трансакција
(<https://www.apml.gov.rs/smernice-i-preporuke>)
Смернице за утврђивање стварног власника странке и смернице за евидентирање стварног власника регистрованог субјекта у Централној евиденцији
(<https://www.apml.gov.rs/smernice-i-preporuke>)
Упутство за обвезнике Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма за препознавање, откривање и спречавање финансирања тероризма
(<https://www.apml.gov.rs/smernice-i-preporuke>)
Упутство за обвезнике Закон о спречавању прања новца и финансирања тероризма за препознавање, откривање и спречавање финансирања ширења оружја за масовно уништење
(<https://www.apml.gov.rs/smernice-i-preporuke>)
Типологије ширења оружја за масовно уништење
(<https://www.apml.gov.rs/smernice-i-preporuke>)
Упутство за примену одредаба Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење које се односе на спречавање финансирања ширења оружја за масовно уништење
(https://www.apml.gov.rs/uploads/useruploads/Documents/2273_1_uputstvo-zakon-terorizam-lat.pdf)
Упутство за примену одредаба Закона о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење које се односе на спречавање финансирања тероризма
(https://www.apml.gov.rs/uploads/useruploads/Documents/2275_1_uputstvo-zakon-prolifracija.pdf)
ФАТФ препоруке представљају свеобухватни и конзистентни оквир мера које државе требају да примене како би се делотворно бориле против прања новца и финансирања тероризма док истовремено примене мере на националном нивоу прилагођене конкретним околностима. Препоруке пружају комплетан правни и институционални оквир који државама даје неопходно средство за борбу против финансирања тероризма.

Прилог 2:

Попис интернет странице релевантних институција:

Министарство информисања и телекомуникација РС: <https://www.mit.gov.rs/>
Министарство финансија РС: <https://www.mfin.gov.rs>
Народна банка Србије: <https://www.nbs.rs>
Агенција за привредне регистре: <https://www.apr.gov.rs>
Управа за спречавање прања новца: <https://www.apml.gov.rs>
ФАТФ (*Financial Action Task Force-FATF*) међувладино тело, основано 1989. године са задатком да поставља стандарде и промовише делотворне примене законских, регулаторних и оперативних мера за борбу против прања новца, финансирања тероризма и ширења оружја за масовно уништење:
<https://www.fatf-gafi.org>

**МИНИСТАРСТВО ИНФОРМИСАЊА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА: СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВАЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА
ПОШТАНСКИ ОПЕРАТОРИ**

Манивал (*Moneyval*)-Комитет експерата за евалуацију мера за спречавање прања новца и финансирања тероризма. Представља надзорно тело Савета Европе које има за циљ побољшање капацитета националних власти за ефикасну борбу против прања новца и финансирања тероризма. Систем оцењивања Комитета Манивал заснован је ФАТФ моделу, али обухвата и усклађеност са међународним конвенцијама и законодавством Европске Уније: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/>.